

Porubské noviny

Číslo: **56**

OKTÓBER 2008

Ročník: **XIV.**

V tomto čísle nájdete:

Podakovanie za úrody zeme
Správy zo samosprávy
Obecné investície
Privádzač a železnica
800 ročné Zamarovce
Priateľstvo s Bohuslavcami
Reportáž z Austrálie
Zlatí manželia: J. a A. Šarafínovci
Ludový umelec Ivan Broska
Naši jubilanti
Deväťdesiatdeväťročná
List p. farára J. Jágerského
Hrá skupina Alternátor
Záhrada v jeseni
Nekrológy
Turnaj: O pohár starostu

Tajomný pokoj vecí

*Pamiatka zosnulých.
Dom smútku a hroby našich
najdrahších, priateľov, známych.
V objatí s večnosťou človek
človeka, život život pohľadáva.
Mená a dátumy rovnáme so
svojou pamäťou. Stretávame sa
inak a inde ako sme sa stretávali
v plynúcom toku času. Všade sú
kvetý a ticho tichučko. Len srdce
bolesť obteká. Dvíhame lásku
i veľkosť smrteľnej ľudskej
bytosti.*
-text i foto dm-

Podakovanie za úrodu

Milan Rúfus

*Dnes boli naši v kostole
ďakovať Bohu za úrodu.
Že to, čo máme na stole,
hrial sniečkom a dal mu vodu.*

*Teraz Ti, Bože, ďakujem
za úrodu, čo v lese rastie.
A čo tam dáva Tvoja zem
pre detskú radosť, detské šťastie.*

*Jahody, trnky, maliny,
oriešky, hríby... Z dávien času
tam deti chodia za nimi
a ako ovečky sa pasú.*

*Deti a vtáctvo nebeské.
Veď je to všetko z Tvojho rodu.
Aj veverička na lieske
bez slov sa modlí za úrodu.*

*A Ty počuješ každú tvár.
Tebe aj nemý prehovorí.
A ako dobrý hospodár
nasýtiš všetky Tvoje tvory.*

DARY ZEME, PLODY PRÁCE

Prezentáciu úspechov domácich pestovateľov pripravila Jednota dôchodcov v Závažnej Porube

• ilustrácia: Dr. Vlasta Štiarniková

Štebot v rodnom hniezde

POZVÁNKA

Národné oslavy 80. narodenín
Majstra Milana Rúfusa

Kultúrny dom v Závažnej Porube
12. december 2008 (piatok)

Program:

- 09.00 **Seminár** - Život a dielo
Milana Rúfusa
- 14.00 **Krst štvorjazyčnej knihy**
o M. Rúfusovi
Dr. S. Barániová:
Naveky závažná
- 15.00 **Dom Milana Rúfusa**
Slávnostné otvorenie pod
záštitou prezidenta SR
Ivana Gašparoviča,
Ministerstva kultúry SR
a VÚC Žilina
- 16.00 **Štebot v rodnom hniezde**
Večer poézie M. Rúfusa
Účinkujú: rodáci

Obecné spravodajstvo

Hrozili povodňami

Výdatné zrážky začiatkom júla 2008 premenili slovenské potoky na dravé rieky. Hladina Žuberovky sa zdvihla o celý meter, Brodok o niečo viac. Rekonštruovaný most ponad Váh v Okoličnom obstál aj v tejto zaťažkávacej skúške a malá vodná elektrárňa zmenila svoju tvár na nepoznanie.

Medveď ved' med

„Takto rozbil medveď úl plný včiel a medu,“ hovorí včelár Andrej Pitoňák

V priebehu dvoch júlových týždňov medvedivý medveď trikrát navštívil včelín Andreja Pitoňáka umiestnený v katastri Závažnej Poruby. Spôsobil nemalú škodu na úloch, včelstve a včelíne. Poradil si aj s elektrickým oploťou. Premnoženie medvedov v tejto lokalite je zjavné. Čím skôr sa pristúpi k regulácii premnožených chránených zvierat, tým skôr majú väčšiu šancu prežiť ohrozené včelstvá. Podľa A. Pitoňáka včelári už nemajú kam utekať pred medvedmi.

Čakáreň doslúžila

Autobusová čakáreň na nižnom konci doslúžila. V júli sa o jej konštrukciu „obtel“ poľský kamión. Rozhodnutím vedenia obce plechový prístrešok nahradí moderná čakáreň zapadajúca do architektúry obce.

-text i foto dm-

Správy zo samosprávy

Jún 2008

Správu o výchovno-vzdelávacej činnosti v materskej škole predložila riaditeľka MŠ Katarína Jambrichová.

Ing. Pavel Beťko informoval o plánovanom zámere Ľubomíra Trégera vystaviť v blízkosti telocvične budovu pre obchod a služby. Poslanci nesúhlasili s navrhovaným umiestnením stavby a podporili požiadavku športového klubu vybudovať pre potreby novovzniknutej prevádzky nové parkovacie plochy.

Starosta obce podal informáciu o rokovaní s veriteľmi Opalisko s.r.o.

Júl 2008

Riaditeľka ZŠ Mgr. Mária Boltižiarová a riaditeľka MŠ Katarína Jambrichová predniesli správy o pripravenosti školských zariadení na nový školský rok 2008/2009. Obidve školy sú pripravené začať bez problémov nový školský rok.

Starosta obce informoval o pripravovaných stavebných prácach:

- oprava strechy na Dome smútku – zhotoviteľ DOLLIS
- rekonštrukcia schodov pred KD – realizujú Cestné stavby Lipt. Mikuláš
- výmena okien a oprava fasády na ZŠ
- asfaltovanie miestnych komunikácií po opravách vodovodných prípojek.

Pavel Šarafin navrhol uskutočniť verejný hovor s občanmi, nakoľko pociťuje nedostatočnú vzájomnú komunikáciu.

Magdaléna Ilanovská sa informovala, ako pokračuje vysporiadanie pozemkov na individuálnu bytovú výstavbu, ktoré rozbieha JUDr. P. Varga.

September 2008

Ekonómka obce Mária Šuleková oboznámila OcZ o hospodárení obce za 1. polrok 2008. Upravený rozpočet v príjmovej časti predstavuje sumu 19.330.320,57Sk. Finančná situácia je dobrá, nie sú problémy s úhradou faktúr a zabezpečené sú rezervy na financovanie uskutočnených a pripravovaných investícií.

Dr. Dušan Migala predniesol správu o činnosti kultúrnej komisie za obdobie september 2007 až september 2008. Najdôležitejšou akciou v tomto roku sa stane národná oslava 80. narodenín Milana Rúfusa v Závažnej Porube. Termín: 12. 12. 2008.

Na základe odporúčania JUDr. P. Vargu schválilo OcZ vypracovanie geometrického plánu na 20 pozemkov v lokalite Váradské.

Ing. Eugen Vadovický, zástupca starostu

Prijmite podané

Po slovách podakovania za všestrannú aktivitu v obci odovzdal dňa 20. októbra 2008 starosta P. Baráni predsedníčke domácej Jednoty dôchodcov Darine Majeríkovej tabuľu označujúcu miesto, kde sa pravidelne stretávajú porubskí dôchodcovia

Spomienky na SNP rezonujú

Pri príležitosti 64. výročia SNP položili predstavitelia obce, MO SZPB a viacerí občania vence k pamätníkom padlých.

Medaila M. R. Štefánika P. Beťkovi

Za významnú činnosť v domácom a zahraničnom odboji, za dlhoročnú mimoriadne záslužnú prácu v orgánoch a organizáciách zväzu, za presadzovanie pokrokových, demokratických, humanitných tradícií odkazu boja za slobodu a proti fašizmu udelila Ústredná rada Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Medailu M. R. Štefánika I. stupňa Petrovi Beťkovi. (na snímke vľavo, vedľa priami účastníci odboja: Vladimír Bartko a Želmíra Jambrichová).

Najvýznamnejšie investičné akcie Závažnej Poruby v roku 2008

Dom smútku. Výmena strešnej krytiny v hodnote 436 tis. Sk. a inštalovanie informačnej tabule v hodnote 25 tis. Sk. Realizácia: Dollis

Chodník pri cintoríne. Dĺžka cca 130 m v hodnote 343 tis. Sk. Realizácia: Cestné stavby

Renovácia schodov pred kultúrnym domom v hodnote 236 tis. Sk. Realizácia: Cestné stavby

Oprava fasády základnej školy a zvonice, výmena okien, dverí, oprava strechy a zvodov, výmena radiátorov, výmena bleskozvodov v hodnote 2,3 mil. Sk. Realizácia: Stavindustria. Spoluinvestícia Ministerstva školstva SR a Obce Záv. Poruby

Priateľ prináša radosť a dobro

Závažná Poruba podpísala s Bohuslavcami medzinárodnú dohodu o spolupráci

Česká obec Bohuslavice sa nachádza v severovýchodnej časti Hlučinskej pahorkatiny, na pol ceste medzi mestami Ostrava a Opava, len niekoľko kilometrov od poľských hraníc. Závažná Poruba udržiava s Bohuslavcami blízke priateľské vzťahy už viac ako 35 rokov. Toto malé jubileum bolo teda jedným z dôvodov, prečo sa starosta a poslanci nášho obecného zastupiteľstva spoločne s ďalšími obyvateľmi Závažnej Poruby rozhodli navštíviť svojich priateľov v Česku. Nešlo však len o samotnú návštevu. Pri príležitosti tohto stretnutia starosta Závažnej Poruby Pavel Baráni a starosta Bohuslavíc Kurt Kocián slávnostne podpísali dohodu o vzájomnej spolupráci obidvoch obcí. Ako pri samotnom slávnostnom akte poznamenali obidvaja starostovia, táto dohoda nielen potvrdzuje dlhoročné vzájomné partnerstvo oboch samosprávnych celkov, ale tiež upevňuje ďalšiu spoluprácu obcí v budúcnosti. Medzi hlavné oblasti spolupráce, ktoré zmluva upravuje patria verejná správa a samospráva, ochrana životného prostredia, kultúra a osвета, sociálna starostlivosť a zdravotná opatera, hospodársky rozvoj regiónu, cestovný ruch, výmena skúseností mládežníckych skupín, skautov, učňovskej mládeže, študentov, športovcov a športových družstiev, umleckých skupín a súborov, výtvarníkov a podobne.

Ďalší program, ktorý pri tejto príležitosti pre svojich návštevníkov zo Slovenska pripravili ich českí priatelia sa niesol hlavne v duchu tradičných tancov, hudby, hovoreného slova, dobrej nálady a miestnych kulinárskych špecialít. O pestrý program kultúrneho popoludnia sa postaral najskôr svojim vystúpením domáci divadelný súbor Beatky zo Štitiny, nasledovala Ženská spevácka skupina zo Závažnej Poruby a ľudový súbor Vlačanky z Bohuslavíc. Svojím vystúpením si získali obdiv aj naše gymnastky, po ktorých sa publiku predstavila folklórna skupina Poludnica. Tá na koniec svojho programu roztancovala všetkých prítomných a jej vyzvaním do tanca sa pri slovenských ľudových pesničkách zabávali obyvatelia obidvoch obcí. Vo večerných hodinách bola

• Starostovia P. Baráni (vľavo) a Kurt Kocián si vymenili podpísané dohody o vzájomnej spolupráci.

pre všetkých obyvateľov a návštevníkov Bohuslavíc pripravená zábava, počas ktorej zostal čas aj na neformálne rozhovory pri poháriku vína. Program pokračoval na druhý deň prehliadkou zámku Hradec nad Moravicí spojenou so slávnostným obedom v priestoroch tejto historickej pamiatky. Ani v tomto prípade nenechali

• V Bohuslaviciach nás privítali chlebom a solou

hostelia nič na náhodu a svojim priateľom zo Závažnej Poruby pripravili aj napriek daždivému a chladnému počasiu veľmi príjemné dopoludnie, ktoré umocnilo v návštevníkoch nezabudnuteľné dojmy z tohto možno krátkeho, ale veľmi milého stretnutia dvoch spriatelnených obcí z Českej a Slovenskej republiky. Aj preto všetkým tým, ktorí sa na tejto návšteve organizačne podieľali, patrí veľké poďakovanie a zároveň si želajme, aby podobných priateľských stretnutí, ktoré zbližujú národy a obyvateľov susedných štátov bolo v budúcnosti čo najviac.

Text i foto: Mgr. Michal Staroň

• Vlačanky z Bohuslavíc

Klady a zápory stavieb „Diaľničného privádzača D1“ a „Modernizácie železničnej trate“ pre obyvateľov Závažnej Poruby

Pre obyvateľov Závažnej Poruby existujú nasledovné fakty:

Klady:

Obec Závažná Poruba získava železničnú zastávku. Zastávka by mala slúžiť pre obyvateľov Závažnej Poruby, Okoličného a sídliska Podbreziny. Súčasná železničná stanica v Okoličnom bude zrušená.

Nová železničná stanica Liptovský Mikuláš bude vybudovaná naproti sídlisku 4. apríla a sídliska Dr. A. Stodolu spolu s terminálom autobusovej stanice.

Zápory:

1. Stavba „Diaľnice D1, križovatka Závažná Poruba“ a stavba „Modernizácia žel. trate Žilina – Košice, traťový úsek Liptovský Mikuláš – Poprad Tatry, III. Etapa sžkm 242,850 – 259, 468 „sú to dva projekty a sú plánované každý zvlášť. Každý projekt má iného investora a budú ako ináč, bez koordinácie.
2. Celá stavba sa bude budovať na močaristom podlaží.
3. Rozkopanie okolia, rozbitie ciest, prach, blato a hluk v Závažnej Porube bude trvať približne 7 – 8 rokov, ak nie viac. Jeden realizátor stavby „Diaľničný privádzač D1“ všetko rozkope, rozryje a po skončení stavby dá terén ako tak do poriadku. Po zrealizovaní stavby sa občan Závažnej Poruby musí zložitými mimoúrovňovými križovatkami dostať asi po 1,5 km k diaľničnému privádzaču na okružnú križovatku až pri Beňadikovej na smer Poprad i Žilina po diaľnici D1. Prípojka z i do Závažnej Poruby k diaľnici, tak ako je riešená pred Liptovským Jánom, neprichádza do úvahy.

Nastúpi druhý realizátor stavby pre „Modernizáciu železničnej trate“. Rozkope, rozryje ešte väčší úsek. Poškodí domy, cesty, mosty ťažkou technikou, potom to dá ako tak do poriadku s množstvom kolaudačných chýb. Je potrebné brať do úvahy nutnosť preloženia množstva káblov, vodovodné potrubia, regulačnú stanicu, potok Brodok a zvýšiť elektrické stĺpy vysokého napätia. Na všetko treba bagre, buldozéry a nákladné autá. Spamätanie sa prírody z tohto zásahu človekom do prírody bude trvať asi ďalších 7 – 8 rokov.

4. V minulosti sa počítalo s výstavbou novej železničnej stanice Liptovský Mikuláš (severná strana diaľnice D1). Preto je tam, teraz už zbytočne, vybudovaný i most pod privádzačom na RONDO). Súčasný vedenie mesta pre-

dalo tento pozemok pre nutnú výstavbu ďalšieho reťazca TESCO.

Z toho dôvodu musí ísť nová trať po južnej strane i keď to bude oveľa nákladnejšie a pre prípadné budovanie vlečky (pre nakladanie a vykladanie kamiónov) do priemyslového komplexu OKOLIČNÉ - **nemožné**. Do budúcnosti sa uvažuje s prepravou kamiónov na železničných vagónoch. Vedenie mesta L. Mikuláš chce asi túto myšlienku zasať.

5. Paradoxom celej myšlienky, stavby železnice je jej umiestnenie medzi stenou proti hluku a domami obce Závažná Poruba. Stena bude pôsobiť ako rezonátor hluku.
6. Pre výstavbu železnice bude **severná strana oveľa výhodnejšia**, čo sa týka prepravy miliónov m³ zeminy a lacnejšia, pretože je tam lepšie upravený terén. Investor by nemusel stavať nový most vo výhybni Paludza, kvôli preložke trate do polohy južne od existujúcej diaľnice D1.
7. V projekte sa uvažuje s protihlukovou stenou, jej umiestnení vo výške cca 2,50 – 2,75 m, čo nie je vyhovujúce.
8. V projekte sa počíta s predĺžením oblúkového mosta, smer „Nová ulica“ ako prístupovej komunikácie do Závažnej Poruby.

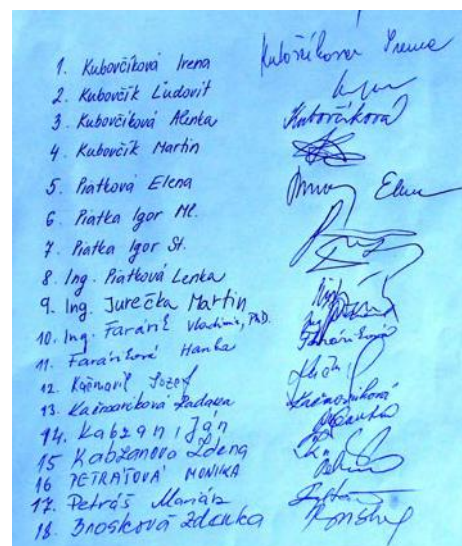
V prípade realizácie zámerov k významným silne negatívnym vplyvom budú patriť:

- preťaženie severnej časti obce Závažná Poruba nahromadením veľkého množstva dopravy hlukom a emisiami CO₂ a NO_x prinášanými západnými vetrami z privádzača diaľnice D1 a diaľnice samotnej;
 - zvýšenie zaťaženia trate najmä tranzitnými prepravnými prúdmi nákladných a rýchlikových vlakov;
 - hluk z diaľnice D1 už dnes prekračuje povolené hodnoty;
 - sústavné rušenie rozhlasového a TV príjmu elektrickou trakciou;
 - v budúcnosti, ak sa preukáže potreba a budú peniaze, vybudujú i proti hlukovú stenu, ale len 2,50 m – 2,75 m;
 - blízkosť diaľnice D1 a železnice, ich vzájomná vzdialenosť medzi týmito stavbami a ulicou je riskantná.
- Čo ak dôjde k havárii v najužšom mieste. Vznikne neprejazdné miesto – čo potom? To isté platí pri teroristickom čine.
- tri dôležité dopravné tepny (diaľnica, železnica a privádzač) nie je to priveľa na jednu ulicu na dolnom konci Z. Poruby?

- železnica má ísť čo možno „najrovnejšie“ bez zreteľa na celú ulicu;
- železničnú trať treba narovnať pod Liptovskou Marou a tak umožniť zrýchlenie vlakov, možno by to bolo i lacnejšie a hlavne ekologickejšie;
- pri Z. Porube určite nebude prispôbená zástavba rodinných domov a k tomu ešte cestnému nadjazdu;
- obmedzenie funkcie nadregionálneho biokoridoru Váh – výrubom brehových porastov a likvidáciou biotopov;
- násypy znehodnotia most, znehodnotia celé územie Závažnej Poruby a okolia,
- možnosť zosuvu pôdy, spôsobená otrasmami a pohybom rázových vln - ohrozenie domov;
- ukážka riešenia príjazdu do Jasnej kolajovou dopravou, bez ohľadu na dopad na ostatné obce;

Na záver tohto príspevku by sme chceli vedieť, ako je možné pripojiť list Ing. Ivety Niňajovej zo dňa 15. 5. 2007, k „Záverečnému stanovisku diaľnica D1“. Pretože, ak dotyčná slečna bola na verejnom prerokovaní obce dňa 14.5. 2007, prečo nevystúpila so svojím názorom - stanoviskom. Prečo o mesiac neskôr v poslednom možnom termíne t.j. 15. 5. 2007 odovzdá list, kde spochybniť celú činnosť Obecného úradu a postoje občanov Závažnej Poruby. Kto ju poveril, aby zozbierala podpisy občanov? Veď občania mali možnosť prísť na obecný úrad a vyjadriť svoj názor. Keď dotyční občania neprišli, asi nemali záujem o danú skutočnosť. Podpis je len podpis a vyjadrenie názoru má väčšiu váhu. Pre zaujímavosť Ing. Niňajová Iveta býva v Liptovskom Petre a pracuje na Mestskom úrade v Liptovskom Mikuláši.

Podpísaní obyvatelia Závažnej Poruby.

Považujem si za povinnosť pripojiť stanovisko obce (starostu) k tomuto príspevku.

Chápem právo občana (ov) vyjadriť názor na nie jednoduchý problém riešenia tzv. veľkej dopravy v katastri Záv. Poruby. Keďže je v tomto príspevku niekoľko neaktuálnych, čím nechcem povedať, že nie pravdivých informácií, v skratke sa k nim vyjadrím.

1. Návrh výjazdu diaľnice prezentovaný 14. 5. 2007 pracovníkmi Národnej diaľničnej spoločnosti a Dopravoprojektu a.s. bol pozastavený Ministerstvom dopravy SR a riaditeľom Národnej diaľničnej spoločnosti, Bratislava.
2. Je odsúhlasený ministerstvom dopravy tzv. červený variant výstavby železničnej trate, tzv. medzinárodný koridor súbežne z južnej strany diaľnice so železničnou zastávkou v Záv. Porube. Taktiež v projekte firmy REMING pre územné rozhodnutie sú zohľadnené požiadavky obce, ktoré sme zverejnili aj v našich novinách č. 53
3. Trasa železnice zo severnej alebo južnej strany?

V územnom pláne obce je napísané na strane 20 : „Na severných plochách katastra Záv. Poruby vymedzuje Územný plán sídelného útvaru Závažná Poruba aj územnú rezervu pre železničnú rýchlodráhu...“

Pozn. Územný plán sídelného útvaru Závažná Poruba bol vypracovaný a schválený r. 1994-1995, keď už bola diaľnica, ale nešpecifikuje železniciu z južnej alebo severnej strany.

4. Je potrebné otvorene povedať, že ak by sa zrealizovala výstavba „výjazd z diaľnice“, a v tom prípade modrý variant železnice, časť domov nižného konca a letný štadión by „padli za obeť“ (boli by zbúrané) pre subjektívny názor ľudí, ktorých by sa to priamo nedotklo.

P. Baráni, starosta obce

• Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice, úsek pri Závažnej Porube

Sťažnosť

Týmto sa obyvatelia ulíc Lesná, Sadová a Za ohradami sťažujú na zlý stav pozemnej komunikácie vedúcej týmito ulicami.

Cesty sú úplne rozbité, nevhodné na prejazd autami s množstvom jam a výmoľov, ktoré sa postupne zväčšujú. Preto žiadame o okamžitú reakciu na uvedenú sťažnosť, nakoľko tento stav pretrváva už roky a začína byť neúnosný.

K sťažnosti prikladáme petíciu za okamžité riešenie uvedeného problému.

Odpoveď na sťažnosť občanov z ulíc Lesná, Sadová a Za ohradami

Všetky tri tieto ulice (plus ulica Nová a Na úvetí) sú v žiadosti LVS a.s. Lipt. Mikuláš pre štrukturálne fondy MŽP SR na vybudovanie kanalizačných zberačov v hodnote cca 20 mil. Sk, výstavba ktorých by mala byť zrealizovaná r. 2009 – 2011.

Konečné asfaltové úpravy budú môcť byť urobené až po vybudovaní kanalizácie na týchto uliciach.

P. Baráni, starosta obce

Váš list číslo/zo dňa: Naše číslo: Vybavuje/linka: Liptovský Mikuláš: 1205 / 2008/Ča Ing. Čupka 14.10.2008

Vec Kanalizácia Závažná Poruba – stanovisko k rozsahu prác

Na základe osobného rokovania, konaného dňa 15.10.2008 na LVS,a.s. Vám potvrdzujeme, že predmetom pripravovaného rozsahu odkanalizovania obce Závažná Poruba je dobudovanie splaškovej kanalizácie v obci podľa priloženej situácie. Jedná sa o:

Kanal. vetva:	Dĺžka v m:	Priemer stoky/ materiál:
B1	561	300/PVC
B2	234	300/PVC
B3	531	300/PVC
C	141	300/PVC
G1	291	300/PVC
G1-1	313	300/PVC
F2	147	300/PVC
H	274	300/PVC
H1	179	300/PVC
H2	83	300 /PVC

Pri kanalizačných stokách uložených v miestnych komunikáciách je podľa stavebného povolenia a dokumentácie pre stavebné povolenie odsúhlasená skladba krytu komunikácie nasledovne:

- šírka úprav krytu komunikácie = šírka ryhy 1250 mm (pri DN 300) + 2 x 500mm = 2250 mm
- koberec asfaltobetónový hr. 50 mm
- obaľované kamenivo hr. 80 mm
- štrk vibrovaný hr. 250 mm

Vzhľadom k tomu, že realizácia prác sa predpokladá v rokoch 2009 – 2011 (termín sa spresní pred zahájením prác), žiadame Vás aby ste do tej doby nevykonávali pokládku nového asfaltového krytu na miestnych komunikáciách. Navrhujeme Vám združiť obecné prostriedky s LVS, a.s. a po zrealizovaní výstavby splaškovej kanalizácie dohodneme so zhotoviteľom zaasfaltovanie celej šírky komunikácie. V prípade, že v súčasnosti budete realizovať asfaltovanie krytu komunikácie, môže to byť chápané aj ako vedomé spôsobenie škody na majetku obce s právnym dosahom. Veríme, že akceptujete našu snahu šetriť majetok obce a asfaltový kryt zrealizujete až po ukončení prác na splaškovej kanalizácii.

S pozdravom

Ing. Vladimír Švrbícký
poverený zastupovaním generálneho riaditeľa

Prílohy: situácia 4ks

Zapísané v obchodnom registri Okr. súdu Žilina, odd.: Sa, vl.č.10547/L
IČO: 36672441
DIČ: 2022236557
IČ DPH: SK2022236557

tel.: +421 (0) 44 5522 595
fax: +421 (0) 44 5522 863
e-mail: sekretariat@lvsas.sk

Osemdesiatročná krásavica pod Ďumbierom

Chatu generála M.R. Štefánika slávnostne otvorili 9. septembra 1928. Na chate sa vystriedalo veľa chatárov. V rokoch 1948 – 1951 bol chatárom Pavel Šúlek. V tejto dobe tu pracovalo nemálo Porubänov ako nosiči, kuchárky, chyžné... S potešením privítame spomienky pamätníkov viazucich sa k tejto vzácnjej chate.

Foto: JUDr. František Balážka

Broskyne

„Mám už 64 rokov, ale to som ešte nevidela. Tolko broskyň!“ povedala Zdenka Brosková zo Závažnej Poruby a pozvala nás do svojej záhradky. A naozaj. Malý strom bol doslova obsypaný broskynami. Odhadli sme, že je ich na ňom asi tristo. Konáre ich nevládali udržať, tak ich museli podprieť palicami. „Broskyňu som zasadila asi pred dvanástimi rokmi. Pôvodne stála na inom mieste, ale tam prekážala, tak sme ju presadili. Začala rodiť asi po dvoch rokoch, potom mala prestávku, lebo ju opálil mráz. A teraz akoby si to chcela vynahradiť. Presadili sme ju za skleník, ten ju trochu zohrieva a garáž chráni pred vetrom, možno aj preto tak zarodila,“ poznamenala pani Zdenka. Spýtali sme sa jej, čo s toľkými broskynami bude robiť. „Niečo zjeme, niečo pozaváram a niečo porozdávam,“ odpovedala a previedla nás po svojom kráľovstve. Záhrada je jej koníček a stará sa o ňu naozaj vzorne. V skleníku pestuje paradajky, papriku a uhorky, v záhrade černice, ríbezle, zeleninu aj ovocné stromy. Nedávno vraj obrali šesť kilogramov marhúľ a o chvíľu budú oberať slivky. Hrozno si budú môcť čoskoro odtrhnúť priamo z balkóna a čerstvé jahody sme si mohli odtrhnúť hneď priamo z kvetináča. Bol v ňom asi metrový rebrik, po ktorom sa šplhali ako vinič na balkón. Niektoré boli červené, iné ešte len kvitli. Obdivovali sme nádherné takmer štvormetrové slnečnice a páčila sa nám aj zvláštna asi dvojmetrová fialová rastlina. Dozvedeli sme sa však, že nie je na ozdobu, ale na odpudenie krto. Ale vraj na nich veľmi neúčinkuje. Možno sa im tiež páči.

V záhradke bolo naozaj čo obdivovať a na čo sa pozeráť. „Baví ma starať sa o záhradku, všetko, čo sa dá, si v nej dopestujeme. V lete zeleninu a ovocie prakticky nekupujeme, sme sebestační a zásobujeme aj rodinu. Ja sa starám hlavne o záhradku, ale pomáha mi aj môj partner, ktorý sa zase stará o hospodárstvo,“ prezradila pani Zdenka.

„Chovám desať sliepok, takže nemusíme kupovať ani vajcia. Každý deň musia znieť spolu sedem vajec, aby boli rentabilné. Ale niekedy znesú aj deväť. Sú aj inak užitočné, produkujú maštalný hnoj. Keď čistím kurín, ku každému stromu dám dve-tri lopatky, možno aj preto tak dobre rodia. A možno je to aj dôsledok globálneho otepľovania, keď sa v Liptove tak dobre darí už aj broskyniam a hroznu,“ povedal Milan Oriščik a predstavil nám svoje kozy. Nie hocijaké, ale siamské. Boli hnedé a pripomínali nám kamzíky. Jedna sa volá Božena, druhá Róza, mladá ešte nemala meno. Kým kozy chrúmali jablčko, išli sme sa pozrieť na zajaca. Zatiaľ majú iba jedného, ale čoskoro k nemu pribudne druhý.

Beata Chrenková
MY Liptovské noviny

Za Ľubom

*Do ticha soboty
zaplakal z veže zvon.
Zacvakla závora
za ľudským životom.*

*Na posledný verš
už nenašiel rým.
Nestihol.
Odišiel navždy s ním.*

*Zatkané spomienky
presúšam v pamäti.
Vyblednutá mladosť
vystupuje z nich.*

*V smútku počuť ticho.
Aj spev
aj hlas
aj smiech.
Odpúšťa sa hriech.*

V smútku vonia dym.

*Pritažké osud mu
na činku naložil.
Vzoprieť ju ?
Nadľudské.
Život ho porazil.*

*Samého.
Za noci.
Len báseň zostala.
Spomienka
aj života oslava.*

Za Stanom

*Do „našej hory“ zaťali,
spolužiaci moji.
Odpadol živý strom.
Ozvena nesie ston.*

*Vlaňajšie stretnutie
dodnes mám v pamäti.
Kotlík gulášový,
fotky svojich detí,
otvorený ruksak
spomienok zo školy.*

Jeho odchod bolí.

*Chýba jeden z nás.
Chýba jedno meno.*

V triede chýba „Seňo“.

K. Devečková

Pod hviezdami

Ľubomír Kováč

Básnikom

*Je nás veľa na svete,
čo píšeme básne.
A smutno je básnikovi,
keď v ňom slovo hasne.*

*Hádam smútok trojnásobný
vtedy prichádza.
Ako láska, keď sa lúči,
keď už odchádza.*

*Je nás veľa na svete,
čo píšeme básne.
Vývolení pravdivejšie,
ostatní len krásne.*

Z milosti

*Keď zomriem, tak jedno viem,
v spomienkach tu požijem.
Tých, ktorí ma radi mali,
Nielen, aby spomínali.*

*Duchom na mňa vo večnosti,
ak obdržím, tej milosti.
Že len ona dáva žiť,
chcel, čo by si vyslúžil.*

*Oslávený duchom, telom,
žiť večne, spokojný v celom.
Životom tým, už po smrti,
na čo časný, myslieť núti.*

*Ďaleko už od tých viem,
v čích spomienkach požijem.
Tých, ktorí ma radi mali,
aby na mňa spomínali.*

Zbohom, Ľubko!

Chlapče môj, na stránkach Porubských novín sme sa stretali a pri telefóne po celé roky. V Porubských novinách to boli Tvoje verše a pri telefóne Tvoje občasný, no pravidelné volania. Bol som si teda istý, že stále si, i keď som o Tvojich ťažkostiach vedel.

A odrazu, z ničoho nič – nastalo veľké, nekonečné ticho. To ticho ma bolí, mal som Ťa rád. Až teraz si to uvedomujem do akej prekvapujúcej miery. Maj sa mi aspoň v tom konečnom nekonečnom tichu pokojne a dobre.

Pozdravujem z hĺbky srdca aj Tvoju hrdinskú mamu. Pretože sám viem, čo všetko si vyžaduje od človeka jeho tragické rodičovstvo. Zbohom, Ľubko môj.

Bratislava
24. septembra 2008

Tvoj ujo Milan.

*Už som od vás odišiel,
netrúchlite drahí.
Moja duša iný cieľ,
má už iné snahy.*

V hlbokom zármutku oznamujeme, že dňa 16. augusta 2008 vo veku 60 rokov nás navždy opustil

Lubomír Kováč

Rozlúčka so zosnulým sa uskutočnila v utorok 18. augusta 2008 v Dome smútku v Závažnej Porube.

Závažnú Porubu ospieval veršom

Nechceme robiť súvalu vecí, chceme len cúvnuť dozadu, do spomienky v roku 2002, kedy sme spoločne, pri sviatku obce, pokrstili jeho prvú zbierku básní Nad životom. Nebohy básnik Ivan Laučík nazval tieto verše Hlasom spoza protihlukovej steny. Básne prirovnal samorastom podobným útvarom. Prízvukoval, že v ich jadre je cit, radosť, či ľútosť. A k citu, ak je pravý, nebyvajú ľudia hluchí. Aj Porubské noviny s jeho básničkami, pevne zakotvenými v každodennom živote, predstavovali dimenziu zvláštnu, možno výnimočne iba porubskú. Lubomír Kováč si zo Závažnej Poruby urobil celý svoj svet. Ospieval ho veršom. Adresáti jeho básni mu dennodenne pozerali do očí. V jednoduchej presnosti obrazu sa autor stretol s adresátom a obidvaja sa potešili z vysloveného.

Hodno pripomenúť, že o rok, vďaka štedrosti sponzorov, autorových priateľov, vyšla druhá zbierka Spoveď s krstným listom Majstra Milana Rúfusa. Milan Rúfus o veršoch Lubomíra Kováča vtedy napísal: Je to jeho spôsob sebaujadrovania, jeho náplň života, jeho sebaopotvrdenie. Nehovorím to preto, že je bratranec, ale preto, že pod niektoré básne by som sa aj ja podpísal. V roku 2006 sa nám dostala do rúk tretia zbierka Pod hviezdami a štvrtá zbierka básní Zo stromu poznania zostala v rukopise. Vieme, že chystal aj piatu knihu veršov pre deti o zvieratkách. Poďakujeme sa teda za básne, poďakujeme za nezabudnuteľné chvíle spolu prežité. Všetko ostatné už bude súdiť len čas a to určite na prospech autentického básnika. Básne nie je len dar, ale i tvrdá práca a práve obdarovaní nebyvajú si svojím darom istí. Ostatné už ponecháme na tých, čo si jeho verše v zamyslení prečítajú. Čas beží, roky nezastavíš a stane sa i to, že životné ciele zastanú nedokončené. Usiloval oživiť porubské ochotnícke divadlo, vydať piatu zbierku, deťom venovať lepopereľo o zvieratkách, recitovať, spievať v spevokole a sledovať športový život. Zomrel vo veku šesťdesiat rokov, náhle, nečakane, bez rozlúčky a stisku ruky. Ťažko sa o týchto veciach hovorí. Zverme to básničke zosnulého v nesmelej nádeji, že sa aspoň dotkne nami nevyssloviteľného.

*Bola jedna láska, veru som ju mal.
Že bola priťažká, život mi ju vzal.
Tie, čo pred ňou boli, iba na nej stáli.
Aj po nej, jej k vôli, no ju neprestáli.
Po rokoch spomínam, na tú ťažkú lásku.
Aj keď milú nemám, ani na obrázku.
Ale píšem ešte o láske básničku.
Že to dejom ťažké, dávno je v nebičku.
Aj keď dejom ťažké, ešte sem tam vzuší.
Tej v nebičku láske, dobre je na duši.
Že mi dala zbohom, v láske moja milá.
Že iného v mnohom naozaj ľúbila.*

-dm-

*Potichu znášame veľkú
bolesť za tebou,
v spomienkach žiješ
v nás naveky.*

V hlbokom zármutku oznamujeme, že nás dňa 8. septembra 2008 v 89. roku života opustil

Michal Kováč

Posledná rozlúčka sa uskutočnila dňa 10. septembra 2008 v Dome smútku v Závažnej Porube.

Nešetril sily, keď išlo o dobrú vec

Ľudová múdrosť hovorí, že výšku stromu poznáš až vtedy, keď padne. Tak je to aj s miestom zosnulého medzi živými ľuďmi. Bol súčasťou veľkého celku, jeden spomedzi mnohých. Pritom neopakovateľný, jedinečný, svojsky. Bol obdarovaný neobyčajnou schopnosťou pomáhať druhým, rozdávať sa naplno, chrániť si rodinné hniezdo, nažívať v ňom v porozumení a vzájomnej láske. Nemal rád veľa rečí, veľa slov, pričom neraz pripomenul: Nie v ľudských ústach je sila, ale v človekovom čine hniezdi dobro a pravda. Tešil sa, keď výsledky jeho práce pomáhali ľuďom. Nešetril síl, ani námahy, keď išlo o dobrú vec. Jeho veľkou láskou bola hora, poznal vari každý strom od Sucheje, Žuberovej až po Dolinky a vedel aj to, pod ktorým rastie biely. Do hory chodil za odpočinkom, vnímal jej zmysluplnú hĺbku a podmanivú krásu, s potešením prijímal jej mlčanlivé posolstvo.

Jedno z najzložitejších období svojho života prežíval vtedy, keď vykonával predsedu bývalého MNV v Závažnej Porube. Do tohto úradu nastúpil v roku 1960. Na svojich pleciach niesol nemalý náklad povinností, zložitých problémov a neočakávaných reakcií. Jednoducho nejednoduchých vecí. Otec obce, či už to bol richtár, predseda, alebo starosta odjakživa predstavoval obecnú vrchnosť starajúcu sa o podmienky života občana. Túto službu dokázal naplniť vrchovato. Boli to časy prudkého rozvoja obce a doba komplikovaných spoločenských udalostí. Nijako netreba namáhať pamäť, hodno len pripomenúť, že v tomto období sa v obci započalo s výstavbou objektu miestnej materskej školy, svojpomocne sa stavala chata Opalisko, lyžiarske dopravné zariadenia, budoval obecný vodovod, inžinierske siete na Novej ulici, pristavovala sa budova základnej školy. Väčšinu prác vykonávali domáci stavební odborníci. Stavby bolo potrebné personálne a materiálne pripraviť, organizovať práce, zabezpečiť stavebný materiál. „Richtárčil“ aj v pamätnom šesťdesiatom ôsmom. Nebolo to jednoduché, ani ľahké. Všetko však dokázal riešiť s chladnou hlavou. Klaniame sa jeho práci pre obec, vyjadrujeme úctu jeho pamiatke!

-dm-

*V deň, keď som volal,
vyslyšal si ma,
dodal si odvahy a sily
mojej duši.*

Žalm 138,3

V hlbokom zármutku oznamujeme, že nás dňa 24. septembra 2008 vo veku 66 rokov života navždy opustil

Ing. František Brantál

Posledná rozlúčka s našim drahým zosnulým sa uskutočnila 27. septembra 2008 o 14. hod v Dome smútku v Závažnej Porube.

Bude nám veľmi chýbať

František Brantál, náš Ferko, bol stále v pohybe. Mal náročné povolanie. Povolanie, ktoré vyžadovalo veľa času, napätia, zmien. Železnica ponúkala veľa možností ale taktiež veľmi veľa vyžadovala. On bol schopný a vždy ochotný jej nároky vyplniť. Stal sa špičkovým odborníkom vo svojej oblasti. Jeho pomoc oceňovali vo všetkých kútoch Slovenska a nielen tu. Svojho času pôsobil na celých československých dráhach. Boli časy, keď medzi výkonom práce na rôznych miestach trávil čas v železničnom vozni. Večer dokončil robotu, sadol na vlak a ráno, už na inom mieste, často vzdialenom aj niekoľko stoviek kilometrov začínal inú, novú prácu. Napriek tomu dokázal vykonať všetko potrebné. A nielen v rodine, v ktorej nachádzal svoju oporu a ktorej bol aj sám oporou...

Za veľa mu vďaka aj porubskí turisti. V čase hektického pracovného vypätia dokázal zabezpečiť turistické víkendy tak ako nikto iný. Vysokú profesionalitu a zmysel pre detaily, ktoré vyžadovala jeho práca, prenášal aj do osobného života a nikdy nezľavoval z náročnosti voči sebe. Nebol rodákom zo Slovenska, avšak poznal našu prírodu, hory, mestá, jaskyne lepšie ako ktokoľvek z nás. Počas vandroviak s ním sme sa veľa naučili a spoznali vďaka jeho výkladom a vysvetleniam mnohé nám neznáme zákutia našej vlasti. Pri plánovaní ciest sme sa vždy obracali na neho a vždy sme dostali potrebnú pomoc a radu, veľakrát aj oveľa viac ako sme čakali.

Z pohybu v prírode mal radosť a nechával si ju len pre seba. Rozdával ju plným priehrštím. O svoje zážitky a skúsenosti z iných častí sveta, ktoré navštívil na svojich rodinných turistických potulkách, sa veľmi rád podelil.

Celý život mal veľký sen – prejsť juhoafrický kontinent. Splnil si ho krátko po odchode do dôchodku. Žiaľ, osud mu nedovolil tešiť sa dlho zážitkami z neho. Feri, bol si vždy náš! Aj keď nám budeš veľmi chýbať, budeš stále s nami. Tvoje rady, skúsenosti a spomienky na teba v nás zostanú a budú nás sprevádzať nielen na každom našom kroku na turistických chodníkoch, ale aj v bežnom živote.

Ing. Milan Kulhavý

Západná Austrália – krajina vytvorená démonom ticha a krásy

Austrália svojou mnohotvárnosťou zaujme nejedného milovníka cestovania. Východné pobrežie uchváti jedinečným morským útvarom nazývaným Veľká útesová bariéra a plavbou panenskými ostrovmi Whitsundays. Stredná časť Austrálie je známa nielen vďaka Uluuru – druhému najväčšiemu skalnému monolitu na svete, ale hlavne jej nekonečnými dialkami, ktoré v rozhorúčenom červenom outbacku prinášajú stretnutia s pôvodným obyvateľstvom a originálnou kultúrou tohto kontinentu. My sme si za cieľ našej cesty zvolili Západnú Austráliu – územie kde stretnete viac duchov ako ľudí, miesto kde človeka uchváti svet nedotknutej prírody v zastavenom čase.

Zrodenie cestovateľského sna

Z pulzujúceho východného pobrežia Austrálie a metropoly Nového Južného Walesu sa presúvame smerom na západné pobrežie. Už len samotný fakt, že cesta lietadlom na trase Sydney - Perth trvá takmer dvakrát dlhšie ako let na Nový Zéland, sľubuje neopakovateľný zážitok nielen vďaka odľahlosti tohoto územia. Cestu Západnou Austráliou začíname v jednom z najizolovanejších miest našej planéty. Fakt, že sa nachádzame takmer na kraji sveta, v nás vyvoláva zmiešané pocity pri pohľade na urbanizované mesto so stúpajúcou siluetou mrakodrapov v jeho centre. Perth je síce rozlohou nevelké mesto, no je domovom takmer dvoch tretín všetkých obyvateľov Západnej Austrálie. Okrem produkcie vynikajúceho vína v oblasti Swan river (Labutia

• Perth - hlavné mesto Západnej Austrálie s pohľadom na jeho obchodné centrum.

rieka), kde nájdete viac ako 400 výrobcov vína, sme neďaleko Perthu objavili aj najmenší druh klokana nazývaného Quokkas, ktorý žije na príľahlom ostrove Rottneest Island. Ide o jeden z mála austrálskych ostrovov v Indickom oceáne, ktoré si strážia a regulujú prisun turistov na svoje územie. My sme mali šťastie a ani nie po hodine plavby loďou z perthského prístavu sa dostávame na ostrov plný malých milých potkaních klokanov, ktoré

tvoria neoddeliteľnú súčasť oázy pokoja a stále zelenej flóry ostrova.

Púšť monolitov

Po zoznámení sa s Perthom a jeho okolitými zaujímavosťami sa konečne vydávame na dlhú cestu západným pobrežím Austrálie. Mala by nás doviest až k odľahlému, ale vyhľadávanému mestečku Broome. Vymotať sa z uzla križovatiek je-

• Púštne safari na chrbte ťavy v Monkey Mia je ďalšou z atrakcií v populárnom letovisku.

den a pol miliónového mesta síce chvíľu trvá, ale ani nie po hodine jazdy sa dostávame na North West Coastal Highway. Táto cesta bola vybudovaná, aby sa stala hlavnou dopravnou spojnicou medzi západnou a severnou časťou nekonečného územia Západnej Austrálie. Dokopy nás čaká 3000 kilometrov jazdy takmer neosídleným horúcim územím, kde akékoľvek technické alebo fyzické zlyhanie môže znamenať obrovské komplikácie.

S pribúdajúcimi kilometrami mizne silueta mrakodrapov veľkomesta, stúpa teplota ovzdušia, ubúdajú obývané a zelené oblasti. Príroda sa z úrodnej zeme a obilninových lánov obrábaných a zavlažovaných miestnymi farmármi mení na prázdne územie outbacku pokryté červeným prachom, spálenou trávou a vyschnutými kríkmi. Po troch hodinách jazdy sa cesta konečne odkláňa k pobrežiu Indického oceánu a my sa dostávame k jedinečnej scenérii Národného parku Nambung a jeho hlavnému lákadlu Pinnacles Desert. V tejto púšti, ktorá je nahusto posiat pieskovcovými ihlanmi nazývanými aj tamala si pripadáme ako na inej planéte.

Trvalo milióny rokov, kým more vytvorilo tieto nevšedné tvary, z ktorých mnohé dosahujú výšku aj desiatich metrov. V horúcom vzduchu už nepočuť žiadne zvuky civilizácie, len slabý vietor vanúci od oceánu, ktorý občas vyhráva pri náraze na vrchovce tých najvyšších ihlanov. O pár kilometrov ďalej sa nám naskytá pohľad na obrovské 30 metrové biele kopce. Ide o ďalšiu časť územia Národného parku Nambung, púšť s názvom White Sands (Biele piesky).

Chladné noci a netradičný rybolov v Indickom oceáne

Po prekvapivo chladnej noci strávenej pod holým nebom v spoločnosti početnej klokanej rodinky na okraji vidieckeho mestečka Cervantes, sme pokračovali ďalej na sever. Scenéria sa výraznejšie nemení, len cesta sa opäť približuje čoraz viac k oceánu. V diaľke sme zazreli na pláži dvoch rybárov, ktorí nakladajú svoj úlovok do obrovského auta. Rybolov je popri ťažbe nerastného bohatstva a drahokamov veľmi dôležitou súčasťou zárobkov obyvateľov tejto časti Austrálie. Nestáva sa často, aby sa návštevníci zaujímali o ich prácu a tak dvom rybárom Teddovi a Craigovi prichádza zrejme vhod, keď sa zaujímate o ich prácu. Každé ráno spoločne títo dvaja muži kontrolu-

jú vodné klieťky, v ktorých sa počas noci v oceáne „zabývajú“ homáre. Tieto morské živočíchy sú vyhľadávanou gurmánskou špecialitou po celom svete a najvychytenejšie reštaurácie platia za jeden kus aj niekoľko stoviek dolárov. Väčšina úlovku z tejto oblasti putuje do Japonska. Cesta k najvzdialenejším zákazníkom trvá aj 20 dní a preto, aby sa k nim homáre dostali čo najčerstvejšie, prepravujú sa uspaté v špeciálnych mraziarenských boxoch. „Takýto homár sa prebudí pri zvýšení teploty až po doručení zákazníkovi a kvalita jeho mäsa zostáva zachovaná“, vysvetľuje Tedd. Naopak Craig nás popri tom zasnávacuje do prípravy pochúťky z homára a ponúka nám na cestu jeden zo svojich úlovkov. Aj keď sa jedná o skutočnú pochúťku, sme nútení odmietnuť. Na slnku je takmer 40 stupňov, je neskore ráno a my máme dnes pred sebou ešte dlhú cestu.

Murchinson River – rieka, ktorá dodáva život vyprahnutej krajine

V nádhernom slnečnom počasí a blížiacim sa poľudníom míňame Kangaroo Point. Už podľa pomenovania je zjavné, že ide o miesto so zvýšenou koncentráciou klokanov. Asi nemáme šťastie, pretože žiadneho klokana tu nestretávame, zato výhľad na pokojnú tmavo modrú hladinu Indického oceánu je neopísateľný – kengury si rozhodne vybrali pekné miesto na večerné stretnutia. Ani nie po 200 kilometroch cesty prichádzame do posledného väčšieho mesta na našej trase, Geraldtonu. S počtom 35 000 obyvateľov sa radí na piate miesto v Západnej Austrálii. Na základe predošlých informá-

• Čerpacia stanica pred mestečkom Karratha

cií od rybárov tu preventívne dopĺňame hlavne zásoby benzínu. Do zotmenia by sme sa radi dostali do Kalbarri National Park, ktorý je známy svojimi obrovskými prírodnými skalnými oknami. Cesta vedúca cez malé usadlosti Northampton a Ajana mimo diaľnice nie je síce dlhá, ale pomerne členitá. Posledných 45 kilometrov ku Kalbarri National Park vedie cez nespevnený terén a naše auto dostáva poriadne zabráť. Pohľad na prírodný úkaz s názvom Natural Window však stojí za to. Prírodou vytvorené okno v skalách sa nachádza v srdci Národného parku Kalbarri. Cez tento prírodný otvor je možné v diaľke zazrieť i Murchinson River, riekku ktorá je považovaná za jeden z divov austrálskej prírody. Je domovom viac než 200 druhov vodného vtáctva a druhou najdlhšou riekou v Západnej Austrálii. Jej pomalý tok prechádza cez územie dlhé 780 km a vlieva sa do Indického oceánu. Úplné ticho, pokoj a dychvyrážajúci pohľad na vyprahnutú krajinu, cez ktorú preteká životodarná rieka.

Záchranca z Anglicka

Dnes máme pred sebou ešte viac ako 150 kilometrov, aby sme sa dostali k Wannoo Billabong Road House, ktorá je podľa mapy jediná non-stop otvorená čerpacia stanica a obývané miesto v širokom okolí zároveň. Skutočnosť je taká, že v Západnej Austrálii sa čerpacie stanice zatvárajú už o šiestej hodine večer, aby sa počas tmy nestávali cieľom útokov lupičov alebo zlodějov. S ubiehajúcimi kilometrami nám však ubúdajú aj pohonné hmoty. Nervozita stúpa a aj keď sme sa na druhý pokus už konečne vrátili späť na diaľnicu, kontrolka stavu nádrže nám v úplnej tme austrálskeho outbacku osvetľuje tváre. Máme takmer prázdnu nádrž, je neskoro chladná noc a už dve hodiny sme nestretli žiadne auto. Naša cieľová čerpacia stanica je vzdialená ešte 60 kilometrov. Žiadne auto nejde za nami, žiadne nevidno pred nami, a nám zostáva len dúfať, že nejako dôjdeme. Po tri štvrté hodine motor zhasol a jediné riešenie je nechať naše auto odstavené na kraji cesty, teplo sa obliecť a kráčať do tmy, nevedno

ako ďaleko. K čerpacej stanici prichádzame so šťastím po polhodine rýchlej chôdze. Pumpa je už síce zatvorená, ale jej majiteľ popíjajúci pivo na verande svojho príslušného dreveného domu nám ponúka nocľah v provizórnej izbe s ošarpaným nadpisom Gold Motel a prísľub, že ráno nám pomôže vyriešiť našu situáciu. Ráno nás prebudil šramot v kuchyni a melódia známej Beatlesovky. „Cena

ropy síce neustále rastie, ale tu to nikoho veľmi nezaujíma. Keď sa vám minie v tejto oblasti aj posledná kvapka, ste radi, že máte vôbec kde dotankovať...“, hovorí nám pri raňajkách Stephen, anglický prisťahovalec a majiteľ motela. Po včerašom zážitku presne vieme, čo má na mysli a z vďaky za jeho pomoc pri dotiahnutí auta k benzínke mu nechávame na pamiatku malú slovenskú vlajku.

Od najzápadnejšieho cípu Austrálie po najvýchodnejší

Nový deň začíname s plnou nádržou a prekvapením, že v odľahlých oblastiach sveta majú k sebe ľudia bližšie ako vo veľkých aglomeráciách. Cesta ubieha aj napriek svojej monotónnosti rýchlo a bez problémov. Jediné, čo nás prekvapuje je obrovské množstvo zrazených kengúr a pštrosu emu okolo cesty. Jazdenie v tejto časti Austrálie je nebezpečné práve kvôli zvýšenému počtu zvierat v blízkosti ciest. Dokonca v niektorých oblastiach je zakázaná jazda počas tmy. Zvieratá často končia pod kolesami automobilov a spôsobujú nemalé škody, niekedy aj na ľudských životoch. Preto je dôležité aj napriek dlhým a rovným cestám byť v tejto časti Austrálie vždy v strehu. Našťastie nič podobné nás na tomto úseku nestretlo a po štyroch hodinách cesty prichádzame opäť do civilizácie, letoviska Monkey Mia, obklopeného pieskovými dunami s vlastným letiskom a kryštálovo čistými lagúnami. Monkey Mia patrí medzi najzápadnejšie miesta austrálskeho kontinentu a je veľmi vyhľadávaná bohatými turistami. Je súčasťou obrovskej oblasti nazývanej Shark Bay Marine Park, ku ktorému patrí aj divoký Francois Peron National Park. Shark Bay región sa skladá z veľkého množstva zálivov, pláží a ostrovov. Nás opäť prekvapila rozmanitosť miestnej fauny, kde popri korytnačkách, delfinoch, homároch,

kraboch a koralových žralokoch tu pri troche šťastia môžete uvidieť aj veľryby so svojimi mláďatami. Nechýbali tu však ani púštne ťavy, ktoré nie sú síce pôvodné, ale pre miestnych sú užitočnou pomôckou pri preprave nákladu do odľahlejších častí zálivu aj v dnešnej dobe techniky. Shark Bay región je miesto, ktoré sa oplatí navštíviť a ani skutočnosť, že sa nachádza na najzápadnejšom cípe kontinentu, na míle vzdialený od najbližšej civilizácie, mu neuberá na príťažlivosť. Ak by sme jeho krásy mali porovnať s oblasťou v okolí mestečka Byron Bay, ktoré je naopak najvýchodnejším miestom Austrálie vzdialené asi 4000 kilometrov na východ, v Shark Bay sa skutočne zastavil čas a príroda sa tu predvádza v plnej svojej krásy.

Vysnívané Ningaloo

Noc v Monkey Mia bola konečne pokojná a tiež veľmi teplá. Spali sme priamo na pláži a zobúdzať sa za zvukov hašterivých pelikánov a príjemného šumenia lagúny. Každé ráno pri raňajkách sme preberali denný plán cesty. Dnes sa chceme dostať do malého prímorského mesta Exmouth, vzdialeného viac ako 600 kilometrov od Shark Bay. V okolí Exmouth sa nachádzajú početné banánové plantáže a vo veľkom sa tam pestuje aj ostatné tropické ovocie. Cez ovocné sady v diaľke vidíme značku upozorňujúcu na cestu k hore Mount Augustus. Táto majestátna hora vystupuje 1150 metrov nad úroveň mora a rozlohou je dvakrát väčšia ako svetoznámy monolit Uluru, ktorý sa nachádza v susednom štáte Severné Teritórium. Výstup na horu je pre nás za daných podmienok nereálny a preto smerujeme ku Cape Range National Park. Dominantou tohto národného parku je prekrásne pobrežie dlhé asi 100 kilometrov a spoločne s prírodnou rezerváciou Ningaloo Marine Park ponúkajú vyše 200 kilometrov nádherných pláží s kryštálovo čistou vodou. Ide o vysoko chránenú oblasť z dôvodu výskytu morských korytnačiek, ktoré na tomto území kladú vajcia a pripravujú k životu svoje mladé.

• Pohľad na Murchinson River cez jedno zo skalných okien

Cesta cez púšť do ciela

Od Broome nás delí ešte viac ako 1200 kilometrov a tak pokračujeme v ceste. Prechádzame malým pobrežným mestečkom Karratha. Predavač na benzínovej pumpe nám vysvetľuje, že mesto bolo založené v roku 1968, aby poskytovalo služby a ubytovanie pracovníkom, ktorí pracovali pri ťažbe železnej rudy v Hamersley range. O tom, že väčšina územia tejto časti Austrálie bola a stále je významným ťažobným regiónom, svedčia aj veľké solné kopce na začiatku mesta Port Herald, ktoré mŕime na konci dňa. Z Wallal Downs, miesta, kde sme sa rozhodli po viac ako 800 kilometroch strávených cestovaním zostať na noc, máme do ciela našej cesty niečo vyše 400 kilometrov, ktoré však hravo zvládame ďalšie dopoludnie. Broome patrí medzi najdôležitejšie centrum obchodu s perlami. Presviedčame sa o tom nielen vďaka uvítacej tabuli pri vstupe do mesta, ale aj vďaka množstvu perlových fariem, ktoré sa v okolí Broome nachádzajú. Najznámejšou plážou v Broome vôbec je Cable Beach, ktorá mesto celé obkolesuje. Obrovským zážitkom pre nás bol hlavne západ slnka na tejto širokej pláži. Slnko sa najprv začne dotýkať hladiny mora, pričom neskôr ho celé pohltí nekonečný oceán. Celé toto divadlo trvá síce len dve minúty, ale pocity, ktoré v človeku zanechá, trvajú hodiny.

Sme v celi nášho putovania Západnou Austráliou, ktorú sme začali pred niekoľkými dňami v jej metropole Perth a končíme ju na pláži malého turistického mesta Broome v severnej časti tohto obrovského štátu. Aj napriek tomu, že sme počas celej našej cesty neprekročili hranice jedného štátu, videli sme naozaj veľmi rozmanité prírodné a kultúrne rozdiely, ktoré toto nekonečné územie v sebe ukrýva. Ľudia a príroda Západnej Austrálie nám pomohli stretnúť sa so svetom, na ktorý čas akosi zabudol.

**Text i foto: Mgr. Michal Staroň
Bc. Marek Bachratý**

• Pinnacle desert-púšť posiatá pieskovými ihlanmi

Nech sa to hýbe, nech to žije

Koncertu, o ktorom chceme hovoriť, patrí hneď niekoľko prívlastkov: prvý, vydarený, mladý, oslovujúci...

Pravdou však ostáva, že nič na svet neprichádza samé od seba, bez pričinenia samotného človeka. Aká je teda realita úspešného koncertu?

• **Zľava: Marián Petráš, Juraj Lešťan, Juraj Petráš**

Skupina stvorená pre radosť

Najskôr nádejní mladační muzikanti začali hrať v malej garáži. Len tak, pre seba. No dvaja ešte nepredstavujú kapelu. A tak hľadali tretieho. Bolo len otázkou času, kedy sa tak stane. Našiel sa, dali sa dohromady a prijali pomenovanie ALTERNÁTOR. A nám nezostáva nič iné, len veci uviesť na pravú mieru a predstaviť hlavné postavy tejto hudobnej skupiny.

Marián Petráš, pätnásťročný, ukončil ZŠ v Okoličnom, študuje na Hotelovej akadémii v L. Mikuláši – sólová a sprievodná gitara, spev. Bydlisko: Závažná Poruba.

Juraj Lešťan, šestnásťročný, navštevuje Elektrotechnickú školu v L. Hrádku – bicie. Bydlisko: Závažná Poruba.

Juraj Petráš – štrnásťročný, ZŠ Apoštol Pavla L. Mikuláš – basgitara. Bydlisko L. Mikuláš.

O gitaristoch je známe, že účinkujú aj v ľudovej muzike detského folklórneho súboru Ďumbier, ktorú odborne vedie učiteľ Vladimír Struhár. A ako sa dostali od ľudových nástrojov ku gitarám?

Bubeník sa našiel v Porube

„Naši otcovia sú bratia a muziku máme v krvi po predkoch. Raz, keď si tak na gitarách hrali pre svoje potešenie, ukázal nám otec niekoľko akordov. Potom to už išlo. Mne kúpili sólovú gitaru, bratancovi basovú. Noty síce poznáme veľmi skromne, ale máme chuť učiť sa a tak ako samoukovia krôčik za krôčikom prenikáme do tajomstiev notovej osnovy,“ rozhovoril sa leader porubskej rockovej kapely Marián Petráš. Gitary by boli, ale bubeníka potrebovali ako soľ. Hľadaný sa našiel aj bez inzerátu a dokonca priamo v Závažnej Porube. „V L. Mikuláši funguje súkromná hudobná škola YAMAHA. Sestra začala chodiť na klávesy a mňa, ani neviem prečo, oslovili bicie. Zapísal som sa aj ja. Cez internet som kúpil staršie bubny a výučba sa začala. Učiteľ nás posadí za bubny, ukáže, čo máme

robiť, sleduje našu hru, opraví chyby a s týždennou úlohou nás prepustí domov. Pre bubeníka je dôležité posilňovať nohy a ruky, udržať rytmus. Páči sa mi podoba výuky v tejto škole. Pokiaľ bude trvať, určite tam budem chodiť a zdokonaľovať sa,“ vyznal sa mladý bubeník Juraj.

Basa ako basa

„V Ďumbieri hrávam na kontrabas. Ľudová muzika je krásna, ale rock je niečo iné. Takže nemusím vysvetľovať prečo som si vybral basovú gitaru. S pomocou rodičov som si zadovážil tento hudobný nástroj. Cvičím a cvičím. Najradšej v plnej zostave,“ objasnil basový gitarista Juraj svoj vzťah k hudbe. A hoci býva v L. Mikuláši hovorí, že v Porube je dobre, cíti sa tu ako doma a má radosť, keď sa muzikantom vytvárajú možnosti pre účinkovanie.

Je pravdou, že takáto kapela potrebuje podmienky. V garáži sa donekonečna nedá hrať a strecha nad hlavou je potrebná. Pochopenie našli u vedenia obce, „zabývali“ sa pod javiskom miestneho kultúrneho domu a začali intenzívne cvičiť. Pomnožnej bytosti obce určite neunikli poriadne decibely šíriace sa z kultúry. No nehrajú len preto, aby nasýtili orgány sluchu. Ich muzika má zmysel a sleduje premyslený cieľ: vlastným koncertom predstaviť svoje umenie okoliu a kamarátom. Postupne sa prezentovať aj na iných miestach v okrese, potom nahráť CD a venovať sa vlastnej tvorbe. Slovo dalo slovo a v júni tohto roku sme už prijali pozvánku na ich prvé verejné vystúpenie. Technickú stránku veci (zvuk i svetlo) zvládli Martin Staroň a Tomáš Agnet. Na premiére skupiny Alternátor zaznelo dvadsať piesní. Päť prebratých od iných kapiel, päť ľudových v rockovej úprave a desať vlastných skladieb.

Menej troviť, viacej tvoriť a učiť sa

Dostávame sa teda k tomu najdôležitejšiemu. Ako tvoria vlastný reperto-

ár? „Najskôr vzniká text budúcej piesne. Obyčajne vyjadruje to, čo cítime. Niekedy bez hlbšieho zmyslu, postupne však slová dotvárame, upravujeme a až potom hľadáme vhodnú hudobnú formu. Keď naše malé dielko spoločne dotvoríme, všetko dáme na papier a cvičíme, kým to nejde. Text, melódia a rytmus musia tvoriť jeden celok,“ doplnil leader Juraj. Čo hovoria rodičia na vaše hudobné aktivity, veď cvičíte štyrikrát do týždňa, čo znamená veľa času a všetci študujete. „V škole nám to zatiaľ ide a prvý úspešný koncert nám dodal sily. Rodičia boli prítomní všetci. Hodnotili náš výkon, pochválili, povzbudili. Moja mama po koncerte povedala, že má síce rada iný druh hudby, ale naše vystúpenie bolo v pohode. Pripomenula, že treba zlepšiť kvalitu zvuku, úroveň textov a spievať zrozumiteľnejšie,“ priznal nádejný muzikant od sólovej gitary.

Prezradil aj to, že skupina potrebuje odborné vedenie. Dozvedeli sme sa, že koncert Alternátora sledoval ako hosť aj učiteľ zo súkromnej hudobnej školy a usmernil tieto samorastlé talenty. Čo teda ďalej, mládenci?

„Tvoríť, cvičiť a hrať pred vnímavým publikom. Na Mikuláša pripravujeme v kultúrnom dome v Závažnej Porube druhý koncert. Budeme mať radosť, keď príde veľa poslucháčov. Želáme si, aby prišlo viac, ako čakáme. Nech sa to hýbe, nech to žije a naša muzika zbližuje mladých ľudí. Možno zahráme i zábavu, ale to až neskôr.“ Držíme vám palce a keď sa darí, máme radosť aj my. Voľný čas predstavuje obrovskú hodnotu, ktorú možno využiť aj takýmto spôsobom. A ešte niečo. Dávame na známosť, že Alternátor potrebuje sprievodnú gitaru. Teda hľadajú štvrtého. Nádejní gitaristi - máte šancu.

Text i foto Dušan Migala

Hrá na fujare, píšťalke, jódluje a vie aj dvojhlasne písať

Ivan Broska zháňal lopúchový olej. Je vraj dobrý do fujary. „Keď ho do nej nalejem, má krajší zvuk. Ale nikde ho nemôžem zohnať. Už mám doma posledné zásoby, iba asi dva deci.“

Obliekol si parádny liptovský kroj a na fujare zahrál v Demänovskej Doline spisovateľovi Ladislavovi Ťažkému. Možno mohol byť našim prezidentom, kedy neodmietol kandidatúru. „Prezidentovi som už hrál, Michalovi Kováčovi, keď bol v Liptovskom Jáne. A mal by som spievať aj Ivanovi Gašparovičovi, keď príde do Závažnej Poruby“ usmial sa Ivan Broska. Keď hrál na fujare, akoby sme sa zrazu ocitli na lúke, videli pasúce sa ovce, počuli zvonit' zvonce, cítili vôňu lesa, zvláštnu clivotu a – nech to neznie pateticky - aj národnú hrdosť.

Má aj detviensky a tirolský kroj

Ivan Broska vie hrať aj na píšťalke, jódlovať a vie aj dvojhlasne písať. Predviedol to Jožovi Pročkovi a televíznym divákom v relácii Nebo, peklo Pročko, „Ale teraz mi to už nejde, neviem tak pery zošpúliť. Už len hrám, jódlujem a spievam,“ povedal. Doma má päť píšťaliek, dve fujary a tri kroje – liptovský, detviensky aj tirolský. Najradšej má liptovský. Jeho súčasťou je parádny vyšívany kožušok a široký vyšívany opasok. „Daroval mi ich jeden bača z Demänovej. Keď vystupujem v zahraničí, filmujú ho po centimetroch, tak sa im páči. Doma mám aj päť párov krpcov. Najstaršie majú vyše sto rokov, ale v tých už nechodím. Mám ich odložené na pamiatku,“ povedal Ivan Broska.

Hory sú jeho potecha

Muzicírovaníu sa venuje už 56 rokov. Bol pri založení folklórnej skupiny Poludnica v Závažnej Porube a dodnes je jej členom. Vystupoval s ňou v Holandsku, Dánsku, vo Francúzsku hrál na fujare na Eifelovke, v bývalej Juhoslávii v dedinke Jánošík aj Novom Sade. Zaujímalo nás, kto ho naučil hrať na fujare a jódlovať. „Keď som mal asi 14 rokov, doktor Kusý mi dal fujaru, aby som sa na nej naučil hrať. Aj som sa naučil, úplne sám a bez nôt. Noty doteraz nepoznám. Fujaru som potom vrátil jeho manželke a kúpil som si vlastnú v Utekáči od pána Kubinca. Stále ju mám, ale musím ju opraviť. Druhú fujaru som si kúpil v Detve v Pstruži. Na nej hrám stále. Jódlovať som sa naučil tiež sám. Počúval som rádio Viedeň, tam jódlovali. Zapáčilo sa mi to, tak som chodieval do lesa a toľko som to skúšal, až kým som sa to nenaučil. Hory sú moja potecha. Tam sa mi najlepšie hrá aj spieva. Hocikedy si zoberiem píšťalku a idem si zahrať do lesa, niekedy aj o štvrté ráno. Už som stretol vlka, diviaky aj medvedicu s mladými.“

Na Kriváň viezla fujaru helikoptéra

Ivan Broska hrál veľakrát na Kriváni, na Poludnici, na Ďumbieri a na mnohých tatranských končiaroch. Kroj si niesol na chrbte v batohu, fujaru v ruke. „Raz mi ju na Kriváň viezla helikoptéra a spustila dolu na lane. Hral som aj v Demänovskej jaskyni, Javierovi Solanovi, bývalému generálnemu tajomníkovi NATO, skoro celej Varšavskej zmluve a nedávno vo vojenskej akadémii egyptským generálom,“ dozvedeli sme sa od Ivana Brosku. Keď sme sa ho spýtali, kde by si chcel ešte zahrať, či má nejaký sen, odpovedal: „Hral som už skoro všade, ale najšťastnejší som doma v našich horách.“

Fujara ho vraj zradila iba raz na svetovej výstave cestovného ruchu v Prahe. „Niečo sa do nej dostalo, zapchalo ju a zrazu prestala hrať. Ešteže sa to stalo až na konci programu.“

Pomaly, ovečky, hore dolinami

Jeho najobľúbenejšia pesnička je Pomaly ovečky hore dolinami. Ale ovečky nechová. „Nemohol by som ju zabiť, ja aj mravca obídem. Keď mi zdochne sliepka na starobu, zanesiem ju do lesa líškam.“

Ivan Broska je nielen dobrý muzikant, ale aj vyhľadávaný remeselník. Zblízka i zďaleka chodia za ním ľudia, aby im opravil šijací stroj. Je v tom naozaj majster. Takmer štyridsať rokov opravoval šijacie stroje v kožiarskych závodoch, bol sa školiť aj v bývalom západnom Nemecku. Okrem toho brúsi aj nožnice, veľké aj manikúrové.

Na záver Ivan Broska v redakcii zapískal, občas aj dvojhlasne, a zajódloval. Keď sme sa ho spýtali, ako to robí a či sa nejako špeciálne stará o hlasivky, povedal: „Nesmiem piť bublinky. Na hrdlo a na hlasivky je najlepší čaj alebo horúce pivo s medom.“

Text i foto: Beata Chrenková, MY – Liptov

• Ivan Broska v liptovskom kroji. Hral v mnohých štátoch, vyznáma ným osobnostiam, v jaskyni aj na Eifelovke. Ale najlepšie sa mu hrá v našich horách a na tatranských končiaroch.

CIRKEVNÁ RUBRIKA

Pán farár Ján Jágorský v auguste napísal Anne Šetkovej list. Adresát ponúkol tento list Porubským novinám. Text prinášame v plnom znení.

Vážená sestra Anna Šetková!

Pri 75. rokoch postavenia a posviacky kostola v Závažnej Porube, myslím na brata kurátora a neskôr kostolníka Jána Brosku, ktorého zásluhou bol kostol postavený.

Prvá ofera na kostol bola na jeho návrh 4. novembra 1917, na štyristoročnú pamiatku reformácie, v učebnej sieni školy, ktorú farár S. Perescényi posvätil aj ako modlitebňu, kde sa potom každú 2. výročitú slávnosť vykonávali Služby Božie s V.P. Spomínaná ofera vtedy vyniesla 800 korún, ktoré kurátor Ján Broska vložil do banky a za základinu na kostol. Zároveň sa vyslovil, že by chcel mať kostol postavený pri 150. výročí postavenia kostola Sv. Jáne, o stavbu ktorého sa pričínili veriaci zo Záv. Poruby. Jeho snahu Pán Boh korunoval požehnaním, takže koncom roka 1932 dosiahol vklad 51.560,- Kčs. Na jeho návrh sa 18. a potom 26. decembra 1932 vyše 250 cirkevníkov na konvente jednomyselne uznieslo, hlasno volajúc „Chceme mať vlastný chrám Boží“. V tom čase bol už kurátorom, a to od roku 1932 Váš otec Peter Niňaj, lebo Ján Broska sa už venoval len myšlienke, ako postaviť v tak veľkej hospodárskej kríze kostol, nájsť preň miesto a nezadĺžiť veriacich, ktorí vlastne po odkúpe poľa a lesov od sv. pánov splácali celý život len svoje dlhy. Miesto pre kostol našiel, plány urobil jeho zať Michal Kováč a usilovnosť Porubänov ho s Božou pomocou rýchlo postavila. Dnes by to ich potomci možno ani s technikou a jej primeraným stavebným materiálom nedokázali. V tom čase peňaženky Porubänov boli temer úplne prázdne a s materiálom, či sa chcelo alebo nie, muselo sa šporovať. Dnes, pri plných peňaženkách takej snahy a ochoty najmä pre opravdu duchovné potrebné veci nielen vo svete, ale ani v cirkvi niet. Božie požehnanie prichádza

totiž len tam, kde sa hľadá predovšetkým Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť, a to ostatné Pán Boh zo svojej lásky, dobroty a milosti nám na každý deň pridáva. Že to s nami tak nie je, lebo nemáme na to čas. Vzal nám ho Boží odporca a -diabol- ktorý tak zamestnáva celú našu myseľ a telo, že nemáme čas hľadať veci duchovné a hľadáme radšej tie zemské, zabúdajúc pri tom, že sa vlastne ženieme do záhuby časnej i večnej. Akú náhradu môže dať svet za to najcennejšie, čo máme – za dušu, za život, večný život v Kráľovstve Božom?

Pani Šetková, posielam Vám niekoľko obrázkov kostola Záv. Poruby, dajte z nich Vlaste a Kvetke od Piatkov, Petrovi Broskovi, M. Beťkovej v dome dôchodcov a ostatné svojim najbližším. Posielam Vám tiež moju spomienku na artikulárny kostol v Paludzi a tiež obraz z mojej činnosti za 14 rokov v Lopúchove. Na nedeľu 7.9.2008, keď si budete pripomínať 75 rokov posviacky kostola, prídu pre mňa z Raslavič, kde si budú pripomínať 10. výročie posviacky st. kostola, ktorý ich predkovia užívali 170 rokov. Keď katolíci postavili svoj nový, ponúkli nám na predaj svoj starý za vyše dva milióny. V Raslavičoch nebolo ani 200 duší a cirkevný zbor v Lopúchove sa postavil proti kúpe. A ja som ho s Božou pomocou dokázal kúpiť. Nemecká katolícka diakonia dala nám 40.000 DM, ktoré sme my takto dali ako jej dar na stavbu rím. Katolíckeho kostola v Raslavičoch. Ostatné asi 260.000,- dala obec Raslavič – tiež väčšina katolíci – a 1 milión nám so súhlasom arcibiskupa p. Tkáča, u ktorého som bol preto v Košiciach, odpustili. Pán Boh je dobrý, On veľké a divné veci s nami učinil.

Srdečne zdraví Vás i viacerých Váš bývalý farár

Ján Jágorský
Prešov 31. 8. 2008

Rozlúčka i privítanie

Koniec júna priniesol do okoličianskej farnosti opäť zmenu. Po ročnom pôsobení medzi nami sme sa rozlúčili s dôstojným pánom farárom PaedDr. Michalom Pitoniakom.

Po trojročnej kaplánskej službe od nás odišiel i dôstojný pán Mgr. Miroslav Lettrich. Obom duchovným otcom srdečne ďakujeme za všetko, čo pre nás veriacich urobili. Na ich novom pôsobisku im prajeme pevné zdravie, veľa síl a hlavne Božie požehnanie.

V ich pastierskej službe pokračujú Mgr. Jozef Tomaga ako správca farnosti. Prišiel k nám z Trstenej. Kaplánsku službu vykonáva Mgr. Milan Prídavok z farnosti Rabča a je to jeho tretie miesto. Oboch dôstojných pánov medzi nami srdečne vítame a v ich kňazskej službe prajeme zdravie, veľa síl a Božiu pomoc.

V septembri sme sa navždy rozlúčili s pánom Ľubomírom Kováčom a pánom Ing. Františkom Brantálom. Obaja sa v kaplnke aktívne zapájali do čítania Božieho slova, žalmov i prosieb. Patrí im za to naša vďaka.

Odpocívajte v pokoji a svetlo večné nech vám svieti.

H. Šarafinová

KONFIRMÁCIA 2008

Slovo konfirmácia je slovo latinské a znamená potvrdenie – utvrdenie. Pri tejto cirkevnej slávnosti konfirmandi osobne vyznávajú vieru a potvrdzujú krstnú zmluvu. Je to súčasne aj verejné vyznanie viery pred cirkevným zborom.

Na otázku kňaza: „Sľubujete, že s pomocou Ducha Svätého budete Ježiša Krista, ako svojho Pána a Spasiteľa vždy verne vyznávať, podľa neho svoj život spravovať a našej Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, ako svojej duchovnej matke až do smrti dokazovať vernosť, sľubujete?“ Konfirmandi odpovedali: „Sľubujeme.“

• Konfirmandi. Zľava: Adam Niňaj, Eva Niňajová, ThMgr. Vladimír Pavlík, zborový farár, Lea Barobínová, Veronika Ilavská, Tomáš Hric, Ján Hrdko

• Konfirmandi po 50 rokoch. Oľga Dočekalová, Viliam Hladký, Zdenka Brosková, ThMgr. Vladimír Pavlík, zborový farár, Dušan Medľa, Anna Chlebová, Ing. Ján Šúlek

Mesiace úcty k starším

Staroba je výzva. Pripomína nám, aby sme nestrácali čas a práve teraz povedali smilé slovo, že sa máme radi. Aj v tomto roku, v rámci mesiaca úcty k starším, sa stretli najstarší obyvatelia našej obce v kultúrnom dome. Celooobecné oslavy sa uskutočnili 19. októbra 2008 a organizátorom bol už tradične obecný úrad a kultúrna komisia obecného zastupiteľstva. Prítomní si vypočuli príhovor predsedu kultúrnej komisie Dr. Dušana Migáľu. (prinášame v plnom znení – Vám patrí úcta.) Potom sa predstavili deti z materskej školy a žiaci základnej školy v pôsobivom programe uvitom z porubských piesní a tancov. Vyvrcholením slávnosti bolo vystúpenie Ženskej speváckej skupiny Závažnej Poruby pod vedením Jána Vadovického. Zaspievali niekoľko pôsobivých piesní o Závažnej Porube, Liptove a Slovensku. Po umeleckom programe si naši seniori prevzali od vedenia obce malý darček a domov si odniesli aj finančnú hotovosť.

Vám patrí úcta

Od detstva ma oslovujú rozprávky. A priznám sa, že ma to drží dodnes. A to nielen preto, že v rozprávke sa nakoniec všetko dobre skončí, ale preto, že rozprávky sú výrazom ľudských túžob a v každej je zakódovaná múdrosť, skúsenosť, či dobrá rada. V rozprávke je celkom prirodzené, že mladí ľudia chodia k starším po múdre rady a dokážu ich premeniť na osožnú a prospešnú vec. Práve v týchto dňoch, keď sme pripravovali stretnutie s najstaršími občanmi našej obce mi prišla na myseľ rozprávka bratov Grimmovcov o starom otcovi a vnukovi. Nemajte mi za zlé, ak pripomeniem tento veľmi poučný príbeh. Bolo to takto:

Starý otec pri jedení ledva udržal lyžicu. Preto ho jeho syn so ženou posadili do kúta a dávali mu jesť z dreveného váľovčeka, aby nerozlieval a nerozbil hlinenú misku. Jedného dňa malý syn, vnúčik starého otca začal čosi skladať z doštičiek a na otázku otca, čo majstruje odpovedal: „Ocko, robím ti váľovček, aby si mal z čoho jesť, keď budeš starý.“ Nielen v rozprávke, ale často aj v živote je to tak, že dieťa povie celú pravdu. Či chceme priznať, alebo nie, ale aj od detí sa možno mnohému priučiť a uvedomiť si, že sa navzájom vychovávame. Dokončíme však príbeh z našej rozprávky. Po slovách dieťaťa sa otec zamyslel, spamätal a zmenil správanie k svojmu otcovi.

• Deti z MŠ recitovali, spevali a tancovali

• V podaní ženského spevokolu zneli piesne o domovine

A ako je to s nami? Asi nebudem ďaleko od pravdy, keď poviem, že na niektorých miestach by bola potrebná takáto terapia. Veď život je ako plameň: rozhorí sa, svieti, svetlom a teplom zohrieva svoje okolie a postupne pomaličky hasne. Nikto nezostane mladý, každému nielen rôžky, ale aj skúsenosti pribúdajú. Odjakživa platilo a bude platiť, že starším patrí rešpekt, že vo vzťahoch medzi ľuďmi sa nič tak vysoko necení, ako úcta a zdvorilosť. Znova si dovoľm použiť jedno prirovnanie. My všetci spolu v našej obci tvoríme jednu veľkú rodinu. Vedenie obce predstavuje rodičov a ostatní sú ako deti, o ktoré sa treba starať. Takto sa teda stretávame za jedným stolom a vás, najstarších obyvateľov, usilujeme posadiť na to najčestnejšie miesto čo je vari najprirodzenejšia vec na svete. Vyjadriť úctu a poďakovať za všetko osožné a užitočné, čo ste v živote urobili nielen pre svojich najbližších, ale aj pre dobro nás všetkých. K poďakovaniu pridať aj maličký darček a veniec programu uvitý čistými detskými srdcami a pôsobivými piesňami ženskej speváckej skupiny Závažnej Poruby. Človek nemôže predsa žiť len prácou, potrebuje aj duchovnú obrodu.

V poslednom čase čoraz viac počujeme od nastupujúcej generácie slovné spojenia. Čas sú peniaze, nemám času, nestíham, cesty sú preťažené, deti majú priveľa

• Naši seniori - v spomienkach sa obzreli do minulosti

učenia. Cítíme pretlak informácií. Len na blízky zostáva akosi málo času. Rodičov sa opýtame na zdravie iba úchytom. Suseda, susedku, vdovu sme už nevideli niekoľko týždňov a tá má syna, čo išiel za zárobkom do cudziny. Máme akosi priveľa osobných problémov, nestačíme na všetko, čo je potrebné. Musíme pracovať, platiť účty. Kolobeh života sa stále zrýchľuje. Život je uponáhľaný, náročný. Ale aj tak. Mladým neslobodno zabúdať na tých, ktorí im vytvorili podmienky pre život, vychovali, postavili na nohy, dali im chlebič a lásku. Poviete mi, veď tieto slová akoby boli adresované tým, čo tu nesedia. Nikomu nedávame výchovnú lekciu, no urobíte dobre, keď po návrate domov sprítomníte svojmu najbližšiemu okoliu odkaz rozprávky o starom otcovi a vnukovi. Možno si uvedomia to, čo často mnohí začínajú chápať až vtedy, keď je už neskoro.

S väčšinou z vás sa dobre poznáme. Stretávame sa pri vašich vzácných jubileách: zlatá, diamantová svadba, pri prekrásnych okrúhlych jubileách. A dobre

• Žiaci zo ZŠ uviedli, čo sa naučili na tanečnom krúžku pod vedením učiteľky M. Štrkolcovej

nám padne, keď počujeme, celý život som pracoval, na staré kolená nemôžem inak, ale deti máme dobré, venujú sa nám, vnúčatá sú síce v zahraničí, ale napíšu, sem tam sa aj zastavia. A vy cítite, že ste nežili zbytočne a váš život pokračuje vo vašich deťoch.

Vo vedení obce si želáme, aby sa vám dostávalo primeranej úcty a to nielen v mesiaci októbri, ktorý nie náhodou svetová organizácia vyhlásila za Mesiac úcty k starším. Navzájom sa počúvajte, rešpektujte a zamyslime sa nad významom tu povedaného, lebo život možno prežiť iba jeden raz. Prajeme vám to, čo všetci najviac potrebujeme: perfektné zdravie, veľa radosti a potešenia z dobrých detí.

-dm-

Spomienky úsmevné...

My sa míňame v čase. Na prežitie spomíname. Písal sa rok 1942. Dorastu evanjelickej mládeže (DEM) vtedy predsedal Milan Rúfus. Zimné mesiace boli príležitosťou na viac radovánok, schôdzovanie, stretávanie, kultúrne podujatia, akadémie a návštevy divadelných hier. V tom roku sme za režirovania učiteliek Oravcovej a Kadavej v DEM skúšali v kultúrnom dome predpremiérovú generálku. Hrať sme mali vo februárovú nedeľu večer. Bolo mrazivo a v kráčaní to vŕzgalo. Na prekúrenie sme mali sponzora v poskytovaní uhlia zdarma krčmára Iľanovského (u Hrubkých). Viacerí sme šli doniesť uhlie z jeho pivnice. Tam boli aj v regáloch poukladané tvrdé trútky a víno. V tých časoch bola vychytená značka „Terkelica“. Potiahli sme litrovku a dali sme ju za jedličku pred kultúrnym domom do snehu. Kto nebol na javisku, šiel si odpiť – akože sa zohriať. V sále už bolo teplejšie od žeravej pece a aj od alkoholu. Plietol sa nám už jazyk, texty

boli mýlené, nebol pevný krok, bolo cítiť alkohol. Predčasne sme generálku ukončili. Učiteľky sa veľmi hnevali, urazili a trvali na zrušení predstavenia. Situáciu predseda riešil tak, že sme sa stretli v škole a priznávali sa, kajali, odprosovali a sľubovali polepšenie. V závere sme odriekali morálny kódex DESATORA. Pri siedmom sme sa zastavili. NEPOKRADNEŠ sme rozobrali v širších súvislostiach. Sľúbili sme, že kradnúť už nikdy nebudeme. Krčmárovi sme sa boli kolektívne ospravedlniť. Vynadal nám do „sopliakov“. Náhradu nežiadal, veď si ju nedolievaním poldecákov v krčme vynahradiť.

Tak nás o dva roky starší predseda DEM-u vychovával! Divadlo sme v nedeľu odohrali...

Kúpačka v tých rokoch bola obecnou, rodinnou, detskou a mládeneckou udalosťou. Začínalo po dvanástej v noci na dolnom konci a končilo pri ráne u cmitera. Bolože to kriku, piskotu, ale veselo. Išli sme do Rúfusovcov vykúpať aj Olinu. Zamkla sa nám do kúpeľne. Tetka nás prosili:

„deti moje len nenarobte mláky a šanujete koberce“. Šomrali sme, akoby odchádzali. Na gánku sme ešte podupotali, pribuchli dvere. No traja mlčanlivo čakali v chodbe. Ona otvorila, chytli sme ju, držali, kým nám nenatieklo do vane vody a násilím sme ju do studenej strčili. Z vodovodu sme brali ešte do kýbľa vodu a liali na ňu. Do potoka sme ju už nefahali. Tetka nás ešte chválili, ako sme to dobre vymysleli a ani tie koberce nezliali. Milan tam stál, tiež sa smial a myslím si, že sa aj tešil ako sme jeho sestru prekabátili a zliali. Na večernej zábave „bola belšia a krajšia“...

Dovetok:

Od Milanových žiackych, študentských zemitých literárnych prác po celý ďalší život veľkého rozsahu plodnej tvorby v nej nachádzam poznačenie „morálnym kódexom“ a spojenie akoby „pupočnou šnúrou“ s rodiskom v rôznom. Mám všetko prečítané a prežité v tichu, doma.

Prajem mu veľa zdravia a príjemné dožívania dní, ktoré sú mu biblicky pridávané!

Tomáš Miroslav Niňaj

Aj lastovičky zomierajú...

Tohto roku sme si zaspomínali na 64. výročie Slovenského národného povstania. Ako ten čas letí, povzdychli sme si. Z posledných síl a možno aj poslednýkrát sme vystúpili k Pomníku padlých na Nivcove. Nedovolí nám to už zdravotný stav. Spustnuté hroby padlých bojovníkov žalujú. Len kde tu kvitne ružička. V našich rozpomienkach sa všetko deje, akoby sa tieto tragédie odohrali včera. Súhlasíte iste so mnou, drahí moji vrstovníci a spolužiaci, čas nám už vlasy pobielil ako zima predčasne zasnežila Tatry.

Nad šedivou tvárou hrobov spálenou prízemným mrazom sme vypustili slzy za všetky matky sveta a pohladili zem s úctou za všetkých rodičov, bratov a sestry i celú rodinu. Neznámy vojak, neznámy, šumelo lesom bolestivo. A predseda šiel bojovať za vlasť iných, ktorú ani nepoznal. Musel! Iní bojovali za komunistickú ideu rovnosti, bratstva a slobody. Iní brali vojnu ako vzrušujúce dobrodružstvo.

Do mojich detských spomienok neodmysliteľne patrí aj ujo Peter Niňaj. Ja a moji dvaja bratia sme rádi chodili za ním na jeho hospodársky dvor a spolu s jeho troma deťmi už ako 6-roční nezbedníci sme vnikli do jeho práce gazdu.

Najväčším zážitkom bolo, keď nás vyložil na veľkú kopy voňavého sena vo svojom rebriňáku. Pridržiavali sme sa a s pôžitkom priviazanou žrdou a hompálali z boka, na bok v tej voňavej perine. Povozenie sa v jeho koči malo tiež svoje čaro, keď koníky leteli s nami s vetrom o závod. Tie mocné ligotavé kone volali sme „tátoš“. Viezli sme si v ňom aj svoje sny, že raz budeme králi a princezne a to bude náš dopravný prostriedok. V reálnom živote sme spadli z toho snenia bez zlomenia chrbtovej kosti a pevne zastavili na tvrdej zemi i naše bosé nohy. Okrem svojho povolania furmana mal aj náboženské funkcie. Ako kurátor a presbyter cirkvi evan-

jelickej trval na tom, aby všetka mládež poznala „Bibliu“, knihu kníh a podľa nej aby sme žili a pracovali. Deti robte vždy všetko tak, aby ste si mohli na sklonku života povedať, nežili sme nadarmo! Kde len tento človek nasal tieto pedagogické skúsenosti? Ujo pri práci na poli vyvalený pod zeleným kríkom, na voňavej lúke pokrytej rôznorodými kvetinami v dobe odpočinku zložili ruky plné mozoľov akoby v modlitbe a začali rozprávať. Vždy sme ich obkolesili ako veniec bielych margarétiek.

Písal sa rok 1914, keď ľudia vojny chtiví verbovali mladých mužov do cudzineckej légie. Myšlienky boli krásne: bojovať za utláčajúcu vlasť, za národ! Skutočnosť však bola otrasná, padlo v tej krutej vojne nespočetné množstvo nevinných ľudí a kosili ich aj infekčné choroby, hlad a bieda. Bojovali náruživú, oduševnenú, lebo vedeli za čo bojujú, išli tam dobrovoľne. Keď ich zajali a odtransportovali na Sibír 6 rokov ťažko pracovali v podzemných baniach. Akoby zázrakom sa vrátili domov – no koš a koža. Zotavili sa rýchlo činnou prácou na milovanej ornej pôde, tak ju volali ako im srdce diktovalo „Živiteľkou“.

Na prahu nášho dospelovania, keď sa už všetko prebúdzalo z ruín a utržené rany sa začali hojiť v mene nového mierového života, vypukla druhá svetová vojna. Bol koniec nášmu ružovému detstvu, v ktorom sme rástli úzko spiaty s nepoškvrne-

nou prírodou. Predčasne sme dospeli. Videli sme roztrúsené, zohavené ľudské telá, rozťahané vnútornosti zvierat. Naše roztomilé, ľubozvučné ľudové piesne dostali iný zmysel a chlapi si ich priam živelne pospevovali.

Čie sú to kone,

koníčky kone na dvore, na dvore,

keď s nimi nikto neorie, neorie?

Čieže by boli, moje sú, moje sú,

čo ma na vojnu, čo ma na vojnu ponesú.

Domáce zvieratá voňali široko, ďaleko na pekáci vojakov a my sme hladovali v zatuchnutých nevetraných pivniciach až do bezvedomia. Stali sme sa deťmi vojnových rokov, ale aj generáciou tých strašných udalostí.

Ujo Peter v predvečer druhej svetovej vojny bol zvolený za richtára. Ľud si ho vyvolil ako svetom skúseného človeka. Vo virvare bojov v Závažnej Porube stal sa našou oporou a nádejou. Zajatého nemeckého dôstojníka ponúkli za výmenu a súhlas nestrieľať, nezabíjať pospolitý ľud. Stalo sa! Súhlas vyslovili obidve bojujúce strany. Prešli sme bezpečne za úplného, ale napätého ticha cez kopec Brezinky za frontovú čiaru. Takto zabránil skromný hrdina ďalšiemu krviprelievaniu.

Ujo Peter Niňaj už dávno nie je medzi nami, ale postavil si pomník v našich spomienkach. Svojím krásnym rukopisom zapisoval do „Obecnej kroniky“ všetko čo sa u nás udialo. Len o sebe nenapísal toto, nikdy nebol chválenkár, ale jednoduchý, pracovitý človekom, ktorého krédom bolo: Nezáleží na tom, ako si upravíme vlastné životné šťastie, ale na tom, čo spravíme pre blaho iných.

Česť ich pamiatke. Aj lastovičky zomierajú. V tomto 21. storočí zdá sa mi, že ľudstvo je také krehké, ako oni, medziludské vzťahy sú na bode mrazu a túžba po mieri visí na nitke. Pochopí raz celý svet nezmyselnosť vojen?

Elena Vadovická

• Peter Niňaj (stojaci vpravo) v časoch I. svetovej vojny

K JUBILEU MATICE SLOVENSKEJ

Náš slovenský národný život vo svojich dejinách zažil mnohé veľké chvíle, v ktorých sa odohrávali veľké veci a v ktorých sa vytvárali tradície, osvedčovali rozhodnutia často neľahké, skutočnosti, ktoré rozdeľovali i spájali ľudí a aj preto sme my Slováci ako svojbytný národ, vedeli si chrániť slobodu myslenia, hľadiť do budúcnosti s veľkou národnou vierou a odhodlanosťou, rozhodovať sa podľa svojho svedomia a ostať sami sebou.

K tomu aby tak bolo počas všetkých rokov života národa, veľmi jednoznačne a priamočiaro od svojho zrodu 4. augusta 1863 prispievala Matica slovenská – symbolický hrad prepevný, ktorý stál pevne a hrdo na svojich základoch najmä preto, lebo Matica slovenská verila ľuďom a ľudia verili Matici. Cítilli v nej úctu i lásku k svojej, cítili v nej svoj život so všetkými radostami i starosťami, cítili v nej ochrankyňu práva a spravodlivosti, cítili v nej strážkyňu hodnôt, lebo Matica prežívala spolu s ľuďmi časy priaznivé i neľahké a podstupovala veľmi a nebojácne zápasy za národnú i štátnu slobodu Slovákov. Aj preto Matica slovenská je dnes tu pre našu prítomnosť i budúcnosť, aby sme si ctili múdrosť odkazov našej národnej minulosti, aby sme si držali v pamäti všetky historické medzníky a s náležitou hrdosťou dôstojne obstáli vo všetkých chvíľach života pred svetom so ctou.

V čase vzniku našej národnej ustanovizne MS jej doživotný predseda Janko Francisci-Rimavský povedal: „Matica slovenská, to je zmluva našej národnej jednoty, pod ochranou ktorej národ slovenský sa zjednotí, vyvinie a rozmnoží svoje duchovné i hmotné sily, lebo budúca cesta MS, to je cesta viery, vernosti a lásky, to je cesta nádeje pre každého, kto si ctí svoj národ i dom svoj otcovský- svoju otčinu“. Veľkosť týchto myšlienok potvrdzovali mnohé roky života národa a preto platia aj v tomto čase naplno tak, ako to vyjadril v júli 2003 na valnom zhromaždení MS emeritný biskup evanjelickej cirkvi ThDr. Július Filo, st: „Národnosť a láska k národu, to nie je šovinizmus, to je práve niečo čo dáva jasný duchovný profil aj národnému národu preto, aby slovenský národ mal zdravú dušu, zdravé presvedčenie, zdravé perspektívy do budúcnosti.“ V týchto hlbokých myšlienkach je veľká viera, mimoriadna úcta i veľká nádej v budúcnú národnú a štátnu života Slovákov a ich vklad do spoločnosti národov celého sveta.

Augustové dni každoročne prinášajú pohľady na prítomnosť života Matice slovenskej, prinášajú ich cez symbolické piliere, akými je vzťah ľudí k svojim rodiskám a rodom i vzťah k svojmu národu a vlasti predkov. Tieto piliere by mal mať každý človek vrastené do srdca a mal by mať k nim v každom okamihu svojho života veľkú úctu, nech sedí na akomkoľvek vysokom stolci. Mali by sme preto, hoci život je mimoriadne zložitý, odstaviť z neho všetko, čo nie je dobré a zdravé pre náš vývin, všetko čo smeruje k vyvolávaniu nepokojov, všetko čo spochybňuje naše národné bytie. Mali

by sme nastaviť hrádzu všetkým nepravdom pocitovou robotou a otvorene hovoriť o všetkom, čo nás trápi, priznať si svoje chyby a vedieť ich aj napraviť, ale nebáť sa priamo pochváliť aj to, čo je pekné a užitočné. Určite sa to opláti, lebo náš slovenský svet je nádherný a so všetkým tým, čo k nemu patrí, aj mimoriadne vzácny, len musíme mať v sebe viac odvahy a určite aj viac zodpovednosti a disciplíny.

Matica slovenská v tomto augustovom čase si pripomína 145 rokov od svojho vzniku a táto skutočnosť znamená aj pozrieť sa na prežitie rokov, aj uctiť si svoju prítomnosť a v neposlednej miere zažívať sa dopredu, lebo v našom živote sa všetko hýbe a tvorí. Mali by sme preto poznať cenu vlastného života, aby sme vedeli prijímať aj iné hodnoty, ale aj odovzdávať z pokladov, ktoré sa osvedčili v rozličných etapách nášho národného a štátneho vývinu iným bez zábran náležite hrdo a tak ostali pevní pri naplňaní nášho poslania pre všetkých dobrých ľudí.

Matica slovenská si pripomína svoj zrod v meste Turčiansky Svätý Martin, v meste, ktoré porozumelo pred rokmi životnej i časovej potrebe svojho vstávajúceho národa jasnou rečou: „Ctiť, vyvyšovať a zveľaďovať treba Maticu slovenskú, aby bolo ctené, vyvyšované a zveľaďované mesto jej zrodu, mesto jej života i jej budúcnosti“. Aj preto mohol Janko Francisci po zvolení biskupa Štefana Moyzesa a superintendenta Karola Kuzmányho za prvých predstaviteľov našej národnej ustanovizne vo vzťahu k Matici slovenskej povedať: „Toto je naša zlatá bulla. To je priepustný list snímajúci z nás bremeno a väzby nevdle dávajúci nám prvý pôžitok slobody. To je náš občiansky diplom, vyhlasujúci nás dosavádných cudzincov vo vlastnej otčine za občanov tejto otčiny“.

Maticná stoštyridsaťročná cesta bola poznačená významnými medzníkmi: -zrodením – zatvorením – vzkriesením – zrušením – obnovením – normalizáciou – oživením – hrdusením i súčasným uznaním cez mnohé boje a zápasy, úspechy i neúspechy, cez obdobia priaznivé i nepriaznivé. Matica slovenská prešla vlastnou cestou života, ktorá v prvom rade znamenala vieru vo vlastné sily a ktorá vždy bola aj vždy bude k prospechu slovenského národa a Slovenska. Matica slovenská je pevne ukotvená v našich dejinách, drží si v pamäti múdre odkazy našej minulosti a pripomína nám cez ne, že máme byť zodpovední, čestní a spravodliví v každom čase nášho života a máme chrániť, tvorivo rozvíjať a pred svetom naplno predstavovať hodnoty nášho vzácneho kultúrneho dedičstva.

Spoznávajme všetci naše dejiny a v nich dejiny Matice slovenskej. Učme historickým odkazom naše potomstvá a učme naše deti všetko po pravde a práve. Odovzdávajme generáciám slovenských rodov vzácne odkazy chvíľ „kedy sa národ osvedčil“ a od kedy si každý Slováčik v sebe nosí úctu k svojmu rodisku, svojim rodom a rodinám, úctu k svojej otčine a cez túto úctu aj vďaka svojmu národu. Národ a vlast sú najväčším Božím darom, ktorý nám bol daný z výsosti a jeho pevnou súčasťou vždy bola Matica slovenská. Majme vo veľkej úcte našu Maticu, verme jej, lebo ona patrí k nám, spája ľudí a poprajme jej preto dlhé a úspešné roky.

Igor Kovačovič

Podakovanie

Vedenie Klubu sclerosis multiplex Liptovský Mikuláš na leto pripravilo pre svojich členov a ich rodiny výlet spojený s občerstvením - podávaním gulášu. Toto podujatie usporiadujeme každoročne a za posledné roky vždy na chate Opalisko.

Vedúci p. Ján Mlynček nám ochotne plní naše požiadavky, ktoré je možné z jeho strany zabezpečiť. Až na bezbariérovosť, ktorú, bohužiaľ, naši vodičári postrádajú takmer všade na Liptove. Zamestnanci chaty sú však ochotní a pripravení uľahčiť nám pohyb v rámci ich možnosti.

Ďakujeme za ústretový prístup všetkých pracovníkov chaty Opalisko (vedúcemu chaty, kuchárkam, obsluhujúcemu personálu, ...) k nám, chorým, ktorí sa z roka na rok radi vraciame aspoň na pár hodín do prostredia, kde je nám dobre.

vedenie Klubu sclerosis multiplex
Liptovský Mikuláš

Obecná knižnica bola obdarovaná novými počítačmi

Čitatelia Obcej knižnice v Závažnej Porube si všimli, že máme v knižnici možnosť pracovať na nových, výkonnejších počítačoch. Oceňujú to najmä záujemcovia o internet, ktorým sa očividne skrátil čas, potrebný na vyhľadanie žiadaných informácií. Tým sa zvýšila aj návštevnosť na internete.

Vedenie knižnice ďakuje sponzorovi Andrejovi Niňajovi, ktorý týmto darom ukázal, že nezabúda ani v ďalekom svete na obecné vzdelávacie inštitúcie ako je knižnica. Taktiež ďakujeme nemenovanému sponzorovi, ktorý sa spolupodieľal na nákupe počítačov.

Nadežda Galková
vedúca obcej knižnice

Cesta vidiekom - Capalest 2008

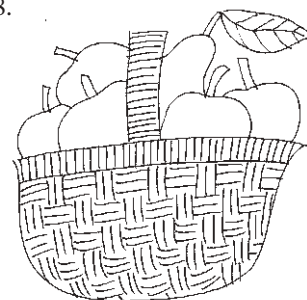
Na pozvanie organizátorov festivalu divadla, poézie a hudby sa časti trojdňového programu – tej, ktorá bola venovaná M. Rúfusovi, zúčastnil aj starosta rodnej obce Pavel Baráni s manželkou.

V nedeľu 10. 8. 2008 presne o 12.00 hod. bol kostolík sv. Lukáša v Píle pri Žarnovici plný. Čítali sa verše Milana Rúfusa.

V réžii Viktora Kollára účinkovali Renáta Ryníková a Peter Kadlecík, vynikajúco na husliach sprevádzala Sharman Plesner z Francúzska.

Recipročne boli organizátori pozvaní do Závažnej Poruby, kde oslávime významné výročie 80. narodenín básnika 12. 2008.

-P.B.-

Jeden o druhého sa bojíme viac, ako o seba samého

Manželia Július a Anna Šarafínovci pred päťdesiatimi rokmi zviazali do zlatého uzlíka svoje životy. Bok po boku, v dobrom i v zlom, v šťastí i v nešťastí, v zdraví i v chorobe, v starosti i v radoosti spoločne kráčajú cestou žitia.

V Porube boli tri svadby

Bol to deň, keď slnko svietilo jasnejšie, keď srdcia bili rýchlejšie a v očiach sa jagali slzy, za ktoré sa nikto nehanbil. Nevedeli, čo ich čaká, ale verili, že ich láska vydrží a prekoná všetky ťažkosti a nástrahy života. Prešli roky a spomienky sa premenili na krásne chvíle tohto dňa. „Keď sme sa brali, boli v Porube tri svadby. Všetko sa zariadilo tak, aby sa mladuchy nestretli. Aj jeden aj druhý máme rozvetvené rodiny. Na našej svadbe sa stretlo sto dvadsať hostí. A hoci je tomu rovných päťdesiat rokov, všetko dopodrobna pamätáme, akoby to bolo včera“ vzájomne sa doplnili zlatí manželia Šarafínovci. „Dnes, keď ide dedinou svadba, tak autá vytrubujú akoby horelo. Za našej mladosti to bolo celkom ináč,“ povedala pani Hanka a pokračovala: „Žilo sa síce jednoduchšie a pomalšie, no ľudia mali k sebe

• Július a Anna Šarafínovci – 23. augusta 1958

Chlpská ruka je potrebná

„Po svadbe som prišiel do Mudroňov na prístupky. V dome zostali tri ženy a potrebovali chlpskú ruku. Dom, malé gazdovstvo si žiadalo hospodára,“ vysvetlil pán Julko. O štyri roky sa však chytil do stavby svojho domu. Stavali svojpomocne, rodina si navzájom pomáhala, mnohí odrábali, čo majster kúrenár a vodár urobil na ich stavbe.

Julko Šarafín, ako ho dôverne oslovujú susedia a priatelia, sa vyučil remeslu v súkromnej Fírme Baráni, no výučný list už získal na štátnej učňovskej škole. Ako vyučenec v remesle začal robiť v Stavebnom kombináte v L. Mikuláši, neskôr v Bratislavských inštalčných závodoch. Kúrenárov, vodoinštalatérov bolo v tej dobe ako šafránu. Hoci bol mladý odborník potrebný na stavbách, musel narukovať ku vnútornej strážii a po dobu základnej vojenskej služby strážiť strategické podniky (zbrojovky) Vojenská služba mu trvala rovných tridsaťtri mesiacov. Po vojne bola situácia vo svete zložitá, napätá, vycvičení vojaci zostávali v zbraňi viac ako dva roky. Taká bola doba. Ani sa nechce veriť. Po vojenčine pracoval dlhé roky u Pozemných stavieb so sídlom v Žiline a posledných trinásť rokov v armáde ako inštruktor inštalatérov. Budoval i Výskumný ústav v L. Mikuláši. Ako špičkový odborník svojej profesie a spoľahlivý majster pracoval ešte štyri roky po dôchodkovom veku. Životné skúsenosti, odborné zručnosti odovzdával mladým.

Neučil ich len pracovať, ale aj žiť podľa princípov pravdy, dobra a humanizmu.

Manželka Hanka po mešťianke skončila dvojročnú hospodársku školu v L. Mikuláši a pracovné uplatnenie našla v Investičnej banke v Žiline. Cestovala na týždňovky a bývala v internáte. V bankovníctve

vykonávala zodpovednú prácu. Rada sa učila, štúdiom si rozširovala svoju odbornú spôsobilosť. Maturovala ako štyridsaťročná a to s vyznamenaním. Keď sa zobrali, nechala týždňovky týždňovkami a prácu si našla v L. Mikuláši v Štátnej banke Československej. Do dôchodku odišla z detašovaného pracoviska Investičnej banky v Prahe. Venujme sa však vzácnemu manželskému sviatku.

Kedy preskočila iskra?

Ako ste sa zoznámili, kedy ste si padli do oka? „Ani presne neviem, kedy preskočila iskra medzi nami, ale chodili sme spolu viac ako jeden rok. Cítili sme, že k sebe patríme. Pre seba sme mali vyhradenú len sobotu večer a v nedeľu vypravadiť „pešobusom“ do Okoličného na vlak. Na Veľkú noc v päťdesiatom ôsmom sme mali zásnuby a v auguste vystrojili svadbu.

V tej dobe nebola v Porube matrika. Na civilný sobáš sa chodilo cez Dubec do Jána s dvomi svedkami. Keď sa po tomto akte civilní svadobčania vracali z Jána, idúcky sa zastavili na porubskej fare spísať ohlášky. Potom nasledoval cirkevný obrad. Sobášil pán farár Ján Jágorský.

V manželstve vychovali dve dievčatá. Ivetka sa narodila v roku 1959, Ninka o šesť rokov neskôr. Obidve úspešne vyštudovali vysoké školy, jedna ekonomickú, druhá elektrotechnickú. Aj zaťovia sa vydarili. Rodiny detí si rozumejú. Navštevujú sa, vzájomne si pomáhajú a spoločne trávajú dovolenky.

Tešia sa zo štyroch vnukov: Miško, Janko, Tomáš a Boris. Jablko nespadne ďaleko od stromu. Vnukov vídame na futbalovom štadióne. Radi športujú a ešte radšej chodia do prírody. Keď sa stretne najbližšia rodina, tak chystajú jedenásť stoličiek. „Sestrina dcéra Soňa tiež patrí do najbližšej rodiny,“ vysvetlila pani Hanka.

Človek nie je živý len prácou, potrebuje aj duchovnú obrodu. Julko od mladosti hrával v porubskom ochotníckom divadle. Pri našom rozprávaní zaspomínal na viaceré divadelné hry, v ktorých účinkoval ako herec: Na posiedkach s čertom, Spoločný byt, Statky zmätky...

• Zlatí manželia sa pri sviatku zapísali do Pamätnej knihy Závažnej Poruby – 23. augusta 2008

blížšie. „Dozvedáme sa, že vtedy panoval iný poriadok. Rodina mladého zaťa spolu s muzikou pešo prišla do domu mladuchy. Mladuchu slovami verša vypýtali, novú rodinu na dvore pohostili a svadobný sprievod sa so spevom vybral do kostola. „Ideme, ideme, hej k svätiemu sobášu...“ ozývalo sa dedinou. Z kostola sa išlo autobusom do mesta fotiť. Ale len mládež a družbovia a družice. Ženáčov by ste na fotografii márne hľadali. Na foto s mladým párom už nemali nárok. Taký bol zvyk. Svadobná hostina bola v kultúre, varilo sa po domoch, príbory, tanieri, poháre a obrusy sa požíčovali. Na svadbe bolo veselo. Vyhrávala porubská muzika, spievalo z plných pľúc a tancovalo ostošesť. Ráno o ôsmej ešte bola zábava v plnom prúde a rodiny sa rozchádzali až ráno vinšujú si všetko dobré.

• „Starí páni“ Závažnej Poruby v roku 1974 na štadióne v Okoličnom: Dolný rad zľava: Miloš Hladký, Daniel Galko, Július Šarafín, Jaroslav Mudroň, Pavel Jurečka. Horný rad zľava: Miloš Staroň, Miloš Miša, Pavel Mejcher, Michal Niňaj, Matej Staroň, Rudo Valent, Ludo Galko, Ludo Valent, Jozef Ilanovský, Ivan Jambrich, Ján Baráni

Jeho veľkou láskou sa stal aj futbal. Hrával za žiakov, dorast a niekoľko rokov s povestnou pätkou na drese záložníka v A mužstve. Nemálo rokov bol členom výboru ŠK i predsedom futbalového oddielu.

Čo dáš druhým, nebude chybovať

Obecná kronika zaznamenala, že sa zapojil aj do verejného života v obci. Štyri funkčné obdobia pôsobil ako poslanec a jedno ako predseda stavebnej komisie. Ruku priložil k spoločnému dielu, keď sa pristavovala škola, v Zetke škôlka, kultúrny dom i dom smútku.. Je to tak. Sú ľudia, čo nedokážu sedieť doma so založenými rukami, alebo si hľadiť len svojho. „Čo dáš druhým, to ti nikdy nebude chybovať,“ vyjadril filozofiu svojho vzťahu k ľuďom. A život to potvrdil. Ľudí a hory si veľmi oblúbil. Gerlach, Kriváň, Svinicu, Červené vrchy, Veľkú a Malú Fatru veru prešiel neraz. Zbierať brusnice, či čučoriedky neznamenal len úžitok, ale sviatok plný radosti v prírode. V zime sa venoval bežekému lyžovaniu. Vždy spolu s deťmi a od malička. Nečudo, že aj dievčatá si vytvorili dobrý vzťah k ľuďom, k horám a športu.

Aké detstvo, taký život

„Mne veru nezostávalo veľa času na moje záľuby. Venovala som sa dievčatám, dohliadala, keď chodili do školy. A veru sa oplatilo. Je to tá najlepšia investícia. Obidve úspešne promovali a dnes zastávajú náročné funkčné miesta. Pritom zostali veľmi skromné.“ Aj tu sa potvrdilo, že všetko dôležité pre človeka sa začína v detstve a mama je mama. „Bolo potrebné postarať sa o rodinu a keď prišli v nedeľu z turistiky, aby ich čakal teplý obed. Mama drží rodinu pohromade a rodina je pre nás všetkých najvyššou hodnotou. Ako žijú rodičia, tak žijú aj deti. Spôsob života preberajú generácie od generácii. A osobný príklad je veľmi dôležitý,“ doplnila jedným dychom.

A ešte niečo. Ako oslávenci vnímajú sviatosť manželstva? Za dobu spoločného života si zvykli na seba a sa naučili aj rozmýšľať veľmi podobne. „Keď prídu choroby bojujeme sa jeden o druhého viac ako o seba samého. Najväčšiu radosť však máme z detí a vnúčať a to nás drží pri sile. Život sme nemali najľahší, ale ani zlý. V manželstve je najdôležitejšia tolerancia, porozumenie, zdravie, vzájomná úcta a opora. Rodina je v našom živote na prvom mieste. Treba si ju chrániť ako oko v hlave. Ale aj so susedmi treba dobre vychádzať. Nie nadarmo sa vraví: lepší sused ako vzdialená rodina.“ Život často mení predstavy a sny, prináša skúšky i obete. Čo však nedokázal zmeniť za päťdesiat rokov? Čistý a úprimný vzťah jubilujúcich manželov. Ich vzťah a vzájomná náklonnosť predstavujú krásny príklad pre nás všetkých. Nech šťastie, zdravie a radosť sprevádza ich ďalšiu cestu spoločným životom.

Dušan Migala

Už jeseň prichodí pomaličky, drobné lístie padá do vodičky...

Takto sa spieva v známej ľudovej piesni, ktorej slová sú ako vyšíte na súčasnú jesennú časť roka. Tento jesenný čas vyvoláva u nás určite dvojakú náladu: smutnú – lebo sa spája so životom človeka – s jeho starobou, lebo sa povie – jeseň života a často vyvolá v nás skôr narodených rôzne emócie, pocity a spomienky niekedy spojené s trpkými a bolestivými skúsenosťami a zážitkami. Jeseň života môže byť pravdaže aj milá, teplá, zlatá, ak človek si ju sám vie nejakou spriemniť, osviežiť. Nesmie sa tým svojim nepríjemnostiam poddať, musí si nájsť sám niečo, čo mu pomôže na ne nemyslieť.

• Skoro všetci zo Skalníčky

naša Želka Staroňová st. so svojou mrkvičkou získala 1. miesto. Blahoželáme.

V čase od 5. – 10. októbra pozornosť a aktívna činnosť 20 členov porubskej Jednoty dôchodcov sa sústredila na dni

strávené v zotavovni SO-REA – Skalníčka v Hornom Smokovci. Všetci dvadsiati sme naplno využili ponúkanú tatranskú prírodu. Náladu nám občas pokazilo ani nie tak vrtoch počasia – dážď, ako skôr pohľad na okolitý horský cintorín. Vichricou zničené majestátne smrekové a jedľové okolité lesy, ktoré nám závidel každý návštevník, sú plné akoby kosou skosených

pahýľov stromov a koreňových vývrátov. Nie je to upokojujúci pohľad. Príjemne nás potešila návštevnosť na vysokohorských chodníkoch turistami zo široka – ďaleka, lebo sme počuli češtinu, poľštinu, maďarčinu aj nemčinu. Všetci sme si aktívne oddýchlí a určite aj niečo pozitívne urobili pre svoje zdravie. V Skalníčke je skutočne krásne ubytovanie a výborná strava. Už teraz sa začína rozmýšľať, kam na budúci rok? Pridajte sa k nám!

Jednota dôchodcov Záv. Poruba

• Penzión Skalníčka

Náladu veselú – spojenú s plodmi práce, kde sa človek vyžíva vo výsledkoch svojej práce. Aj keď je pravda aj taká, že ako zaseješ, tak zožneš, predsa je to spojené aj so žičlivosťou prírody, často s jej vrtochmi a nevyspytateľnosťou. Aj členovia našej organizácie sa pochlapili a vyšli so svojou „kožou na trh“, pre širokú verejnosť pripravili výstavu z darov zeme. Hoci nám práve v čase, keď bola výstava otvorená, počasie veľmi neprišlo (pršalo celú sobotu), predsa sa výstava vydarila a videlo ju 180 návštevníkov, ktorí neodišli naprázdno, pretože sme pre nich pripravili malé

občerstvenie (čaj, keksíky, deťom aj cukríky). Niektorí naši členovia sa so svojimi exponátmi zúčastnili aj na okresnej výstave, kde

• Turistika s úsmevom

Naši jubilanti

Športovec, funkcionár, jubilant

V septembri roku 2008 sa k jubilan-
tom pridal aj **Ing. František Sabol**,
lyžiar, futbalista, všestranný športo-
vec telom i dušou, dlhoročný obeta-
vý funkcionár futbalového oddielu a
člen výboru ŠK v Závažnej Porube.
Oslávencovi priamo na štadióne k
sviatku blahoželali predstavitelia ŠK
a vedenia obce. Gratuláciou ocenili
jeho aktivity podporujúce šport v
obci. (na snímke Ing. F. Sabol vľavo,
vedľa predseda ŠK Ing. P. Beľko, ma-
nager ŠK Ján Mlynček)

Starosta jubilantom

Čas beží a roky nikomu nezastaví. K vý-
znamnému životnému jubileu sa dopra-
coval aj starosta **Pavel Baráni**.

Je to prvý starosta v histórii obce,
ktorý drží richtársku palicu v poradí už
tretie volebné obdobie. Za túto dobu sa
v miestnej samospráve zmenilo veľa. Pri-
budli prenesené kompetencie, starosť o
školy, životné prostredie, matrika, staveb-
ný úrad, rozpočet narástol viac ako tri-
krát. Gazdovanie na roli obecnej sa stalo
zložitejším, zodpovednejším, náročnej-
ším v rozhodovaní a právomociach.

Nechceme však robiť súvahu vecí
a vyratovať všetko, čo sa za túto dobu v
obci dosiahlo. Hodno však pripomenúť,
že to, čo povedal pred desiatimi rokmi,
keď preberal tento úrad, splnil. Stal sa
starostom všetkých občanov a na srdci
má rozvoj našej obce nielen po stránke
investičnej, materiálnej, ale i duchov-
nej. Že sa naša obec pod jeho taktovkou
rozvila do krásy, to nevidí snáď iba ten,
čo nie je obdarovaný zrakom a inými
zmyslami. Pre rozvoj však treba vytvoriť
podmienky a čo je vari najdôležitejšie, fi-
nančne pokryť a organizačne zabezpečiť.

Nášmu starostovi to ide od ruky, rozumie
číslam a vie aj to, kde a na ktoré dvere tre-
ba zaklopať, aby sme získali to, čo obec
potrebuje. Oceňujeme, že dbá, aby to v
Závažnej Porube žilo ako po stránke in-
vestičnej, tak i spoločenskej, kultúrnej,
cirkevnej, školskej a športovej. V auguste
t.r. sa rozhodnutím obecného zastupiteľ-
stva zapísal do Pamätnej knihy Závažnej
Poruby.

-dm-

Deväťdesiatdeväťročná

Mária Guothová sa narodila 7. au-
gusta 1909 v Sokolciach ešte v časoch Ra-
kúsko – Uhorska. V tomto roku to „do-
tiahla“ k magickej deväťdesiatdeviatke
– 99. Sviatok viac ako vzácny. A najvzác-
nejšie je vari to, že po mnohých operáci-
ách a chorobách si zachovala čistú myseľ.
Pri našom stretnutí rozprávala uvážene,
premyslene. Gratulantom z vedenia obce
toto rozprávanie robilo radosť.

Keď mala šesť rokov, otec narukoval a bo-
joval na talianskom fronte. Keď dovŕšila
deväť rokov vznikla prvá Československá
republika. Prežila roky hospodárskej krí-
zy, nezamestnanosti, vysťahovalectva...

V roku 1931 sa vydávala ako dvadsať-
dvaročná. Dobré si spomína, že ich so-
bášil pán farár Ivan Čajka v artikulárnom
chráme v Paludzi. V manželstve vychova-
li dve deti: syna Janka a dcéru Hanku, vy-
datú za Vladimíra Mlynčeka. Prežila päť
režimov a dobre pamätá mená všetkých
prezidentov.

„Moji rodáci zo Sokolčov ma veľmi
ťažko hľadajú, lebo sa celý život sťahujem
z miesta na miesto,“ povedala pri na-
šej návšteve a pokračovala ďalej: „Rada
by som si ešte pochodila po záhrade,
po priedomí, ale o barlách sa pohybuje
ťažko. Žijem si veľmi spokojne, teším sa
vzácnemu daru života. Mám veľmi dob-
rú starostlivosť, obsluhujú ma obidvaja
a okrem zdravia mi nechýba celkom nič.
Veď viete ako je to: aj keď mám dobrý ko-
reň, proti veku nie je lieku.“ Život sa s ňou
nemaznal. Ťažko pracovala na Štátnom
majetku v Dechtároch, ešte za Herzega
v živočišnej, v Bavlnárskych závodoch
v Ružomberku, dlhé roky opatrovala sta-
rých ľudí a upratovala okresné priestory
civilnej obrany štátu. Svoju prácu vždy
vykonávala precízne, rada má dochvil-
nosť a aj dnes rešpektuje zaužívaný re-
žim dňa. Ráno 7. 30 vstáva, poumývať,
poobliekať, učesať, raňajky, potom chvíľa
odpočinku. Po úspešnej operácii dobre
vidí na obidve oči, rada číta a pozerá te-

levízor. Priznala ale, že jedno si prečíta aj
tri razy, aby dobre porozumela, o čom sa
píše. Pravidelne číta Plus 7 dní, Liptov,
sleduje aj Porubské noviny a v nich rub-
riku venovanú jubilantom. Keď sa vybu-
dovala priehrada Liptovská Mara, tak sa
ako posledná rodina sťahovali z rodných
Sokolčov. Najskôr k dcére do Poruby, ne-
skôr do bytovky v Liptovskom Mikuláši.
Teraz býva opäť v Porube v starostlivosti
dcéry, zaťa a vnukov.

„Predstavte si, že v zväze invalidov
na mňa nezabudli a prišli mi vinšovať ku
stovke. Pomýlili sa. Gratulantov som pri-
jala, potešili ma, ale som im povedala, že
ja stovku ešte nemám, ešte mi chýba je-
den rok. Bolo by pekné, keby sme sa o rok
znova stretli. No viete ako je to: človek
mieni, Pán Boh mení.“ Pripomenula, že
veľa vecí zo svojej mladosti si lepšie pa-
mätá, ako to, čo bolo včera. Porozpráva-
la, ako ju v slovenskej škole po maďarsky
učili rátať, čítať, rozprávať a spomenula aj
to, ako kočíkovala pána farára Jágerské-
ho, lebo bývali v susedstve s jeho rodičmi.
„Čo bolo, bolo, ale už nebude. Človeku je
najlepšie, keď môže robiť. Ja som veru ro-
bila do osemdesiatky, aj na rebrík vyšla,
keď sa umývali obloky. Zdravie je dar,
treba si ho vážiť a šanovať,“ poznamenala,
keď nás vyprevádzala.

Text i foto: -dm-

Pri medovine s ujom Martinom Nahalkom

Rok čo rok, keď dozrievajú jabĺčka, zazvoní mi telefón a na druhom konci sa ozve hlas uja Martina Nahalku. Žije v Martine – časť Priekopa. Pozvanie na prehliadku úrody jabĺčok ma vždy veľmi poteší, lebo zďaleka nejde len o zdvorilostnú návštevu. Ide o čosi viac. Ale poďme pekne po poriadku.

Žijúca kronika

Pre mladšie generácie odpoveď na otázku, kto je ujo Martin Nahalka?

Ujo Martin je najstarším žijúcim porubským rodákom, ktorý sa narodil v znamení jedenástok a to 11.11.1911. Z čoho vidieť, že sa v týchto dňoch dožíva požehnaného veku. Okrem tohto zaujímavého dátumu je v prvom rade zaujímavým človekom.

Po srdečnom privítaní podpierať sa paličkou, pomaly odíde do pivnice, odkiaľ donesie fľašku medoviny, ktorá je produktom jeho včielok a jeho včelárskeho kumštu. Po okosztovaní tohto vynikajúceho nápoja sa ujo Martin rozhovori....

Tu treba najprv vyjadriť obdiv k jeho vynikajúcej pamäti, ktorú mu môžu závidieť aj podstatne mladšie ročníky.

V jeho rozprávaní ožíva dianie v Porube v časoch prvej svetovej vojny a po nej. Pre mňa je to jedinečná chvíľa, keď sa dozvedám o týchto historických faktoch od jedného z posledných účastníkov, ktorý je žijúcou kronikou tejto doby.

V ďalšej časti sa pokúsim podať aspoň niektoré časti spomienok uja Martina, tak ako som sa snažil ich zaznamenať.

Ujo Martin Nahalka sa narodil v Porube v rodine murára, ktorého osudy pripomínajú ságu Tisícročná včela.

Ako murár s prívlastkom peštiansky, čo znamenalo záruku kvality, pochodil celú strednú Európu. Na týchto múračkách a neskôr aj ako vojnový zajatec v Taliansku sa naučil maďarčinu, srbsčinu, taliančinu a ruštinu. Porubskí murári tých čias sa na zimu vracali domov a o svoje získané životom skúsenosti a kultúrny rozhľad sa delili s ostatnými Porubänmi. Tak aj otec uja Martina spolu so svojimi vrstovníkmi nacvičili prvú divadelnú hru a založili divadelnú tradíciu, ktorú ďalšie generácie rozvinuli v oblasti ochotníckeho divadla na slovenskú úroveň.

Kaco a Manco

Z uvedeného je vidieť, že detstvo uja Martina bolo napriek ťažkým vojnovým a povojnovým časom, zasadené do kultúre prajného prostredia, ktoré určovalo jeho ďalšie životné postoje.

Detstvo prežíva na vyšnom konci, kde bola dominantná skupina chlapcov nazývaných podľa svojho veliteľa Kacovo vojsko. Je úsmevné počúvať, akú autoritu mal jeho veliteľ medzi svojimi vojakmi Piatkovcami, Obtišovcami, Vongrejovcami, Vretenárovcami, Jurečkovcami a ďalšími. Kaco, ako posledný z chlapcov a hlavne najchudobnejší nosil krpce, ktoré mu všetci závideli, vrátane vodcu konkurenčného vojska mlynárovho syna Manca. Chlapci pomáhali rodine pri práci na poli, v hore a všade tam, kde chýbala otcovská ruka. Keďže išlo o prežitie nepoznali termín zneužívanie detskej práce. Okrem momentálneho úžitku táto práca

z chlapcov vyformovala tvrdých chlapcov, ktorí sa v ďalšom živote vždy vedeli presadiť svojimi pracovitými rukami.

Dlhy za pole a lesy

Po skončení základnej školy v Porube bola túžba uja Martina pokračovať na štúdiu na meštianskej škole v Mikuláši. Vzhľadom na finančnú situáciu uprednostnil záujmy rodiny a šiel zarábať ako pomocný robotník na stavbe. V tej dobe sa rodina rozrástla o brata Petra, ktorý to neskôr dotiahol na dekana Stavebnej fakulty v Bratislave. Situácia rodiny sa zhoršila po smrti otca. Bolo treba splácať dlhy za nakúpené pole a lesy od pánov z Lipt. Jána. Ako si ujo Martin pamätá dlhom boli zatažené porubské rodiny takto:

- Pišovskô	10 tisíc korún
- Sv. Jánka dolina	1 tisíc korún
- Demänovská dolina	1 tisíc korún

Pre ilustráciu uvádza, že hodinová mzda murára bola 3 Kčs. Ako šikovného chlapca si uja Martina všimol vedúci stavby a doporučil ho, aby sa išiel učiť za murára.

Po vyučení staval domy a štátne stavby v Brezne, Dolnom Kubíne, Ružomberku a Martine.

Túžba po vzdelaní a zdokonaľovaní ho posúvala vo funkciách až po funkciu cestmajstra v Martine.

Staval kostol aj kultúru

Okrem uvedených stavieb spolu s ostatnými porubskými majstrami staval stavby, ktoré dodnes tvoria duchovný a kultúrny základ života v Porube, ako sú kostol, kultúrny dom. Každý z nich si postavil svoj pomník v podobe časti obvodového múru, oltára, veže a pod.. Svoje dielo vie ujo Martin aj dnes identifikovať veľmi presne. Po vybudovaní tejto základne sa mohol kultúrny život v obci rozbehnúť akoby druhým dychom.

Dominantný bol Čitateľský spolok, ktorý združoval mládež kultúrneho zamerania. Ujo Martin sa podľa ochotníckych tradícií v rodine dal hlavne na divadlo, tak ako aj jeho súrodenci. Porubské divadlo tých čias získavalo pravidelne ocenenia na súťažiach. Na jednej z týchto súťaží v Mikuláši ochotníci z Bobrovca vyhlásili, že nie je pre nich dôstojné súťažiť s deťmi z Poruby (Porubskí ochotníci v tejto hre boli menšieho veku). Aké bolo prekvapenie Bobrovčanov, keď tieto „deti“ sa umiestnili na prvom mieste v súťaži.

Abstinenti

V rámci čitateľského spolku bolo aj na dnešné časy založené unikátne združenie, ktoré nieslo meno Abstinentný spolok. Medzi základné povinnosti jeho členov patrilo dôsledne sa vystríhať fajčeniu a pitia alkoholu. Vec došla až tak ďaleko, že aj pri stavbách rodinných domov členovia pili len malinovku. Aktivita spolku trvali asi 2 až

• Martin Nahalka, vo svojej záhrade, október 2008.

3 roky. Medzi najvytrvavejších členov, ktorí najdlhšie dodržiavali stanovy, patrili Ján Beťko a Miloš Čunga.

Medzi známe aktivity Čitateľského spolku boli Silvestrovské kabarety, na ktorých parodovali svoju činnosť a dianie v obci. Predmetom tejto paródie sa stala aj nasledovná príhoda.

Mládež Čitateľského spolku si kúpila rádio, ktoré ako cennosť zamykala do drevenej skrinky. Raz, keď skupina športovcov chcela počúvať futbalový prenos a držiteľ kľúča nebol v miestnosti, pomohli si pri otváraní skrinky nožikom. Z toho vznikol nasledovný verš:

Viac ochoty sa tiež našlo aj u Miša Beťka, prvý nôž na otvorenie vyšiel z jeho vrečka.

Pozdravujem všetkých Porubänov

Medzi celoživotné „hobby“ uja Nahalku treba spomenúť ovocinárstvo a včelárstvo, ktoré medzi prvými začínať v roku 1935 v Porube a pokračuje v ňom aj v Priekope. Stojí za zmienku, že už v roku 1933 začínať s fotografovaním a hrou na hudobné nástroje gitaru, saxofón, ktorý po ňom zdedil Ján Jurečka, ktorý na ňom hral v porubskej hudbe.

Zo športu uja Nahalku najviac zaujalo lyžovanie. Prvými lyžiarmi v Porube boli Matej Jambrich a brat uja Nahalku Ján Nahalka (1909) Títo dvaja na Vianoce 1930 priniesli z D. Kubína, kde slúžili u horskej jednotky prvé lyže do Poruby. Podľa týchto lyží si ujo Nahalka vyrobil svoje vlastné, ktoré skončili pri náraze do pňa, to ale nezabránilo, aby pokračoval vo výrobe zdokonalených modelov.

Pri tomto zaujímavom rozprávaní uja Nahalku čas letí ako splašené kone.

Na záver chceme povedať, že po porubskej etape detstva a mládenectva ujo Nahalka pokračoval vo svojej profesii v Martine, kde sa oženil a postavil si dom v Priekope. Po smrti manželky žije so svojou vnučkou a jej rodinou v rodinnom dome, kde aj v požehnanom veku opatruje svoje včielky a ovocné stromy.

Pri lúčení a stisku ruky mi ujo Nahalka so slzou v oku hovorí, že neprejde deň, aby si nespomenul na Závažnú Porubu a touto cestou pozdravuje všetkých Porubänov. Na záver sa chcem ujo Nahalkovi poďakovať za jeho výpoveď, ako posledného člena generácie 1911-tej, ktorá položila základy vzdelanosti v Porube a zaželať mu zdravie a nádej, že jeho včielky nám ešte donesú medu na dobrú medovinu, ktorú v zdraví užijeme.

Ing. Ľudovít Jurečka

Žijeme na planéte srdca

Naše curriculum

Mária Boltžiarová

Krédo:

Hľadáme spôsob, aby učitelia menej učili a žiaci viac pochopili.

J. A. Komenský**Vzdelanie:**

- Stredná pedagogická škola v Levoči odbor vychovávateľstvo, špecializácia – telesná výchova
- Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre – učiteľstvo pre I. stupeň ZŠ

Pracovné skúsenosti:

- 1983 - 1988 - ZŠ Závažná Poruba, vychovávateľka
- 1989 - 2001 - ZŠ J. Kráľa L. Mikuláš, vychovávateľka a učiteľka I. stupňa ZŠ
- 2001 - 2004 ZŠ Závažná Poruba – učiteľka
- 2004 - riaditeľka ZŠ Závažná Poruba

Záujmy: turistika, lyžovanie, tanec

Dana Kulhavá

Krédo:

„Nehovor, že urobíš, nechváľ sa, že si vykonal, nechaj, nech skutky hovoria za Teba.“

J. A. Komenský**Vzdelanie:**

- Gymnázium MMH v Lipt. Mikuláši
- Pedagogická fakulta B. Bystrica

Pracovné skúsenosti:

- 1984-91 vychovávateľka ŠKD v Záv. Porube
- 1991-99 učiteľka ZŠ Záv. Poruba
- 1999-07 učiteľka ZŠ Okolíčné
- 2008- učiteľka ZŠ Záv. Poruba

Záujmy: láska k prírode, literatúra

Zuzana Hlavnová

Krédo:

Včerajšok je história, zajtrajšok je budúcnosť, dnešok je dar...

Vzdelanie:

- Gymnázium M. M. Hodžu Lipt. Mikuláš
- Univerzita Konštantína filozofa v Nitre- učiteľstvo pre 1. stupeň ZŠ

Pracovné skúsenosti:

- 2000-2008 ZŠ Liptovský Ján - učiteľka
- 2008 ZŠ Závažná Poruba- učiteľka

Záujmy:

Turistika, plávanie, lyžovanie, umelecko-tvorivé činnosti

Judita Janciová

Krédo:

Vždy zostať sám sebou...

Vzdelanie:

- V roku 1984 -1988 Gymnázium MMH v Lipt. Mikuláši
- V roku 1989 -1991 Stredná pedagogická škola v Lučenci – smer vychovávateľstvo

Pracovné skúsenosti:

- 1988 -1989 učiteľka MŠ v Lipt. Mikuláši
- 1989 - 2008 vychovávateľka na ZŠ v Záv. Porube

Záujmy: literatúra, turistika

Mária Buranská

Krédo:

„Komukoľvek môžeš pomôcť, pomôž rád. Veď dávno sa hovorí, že slúžiť a pomáhať sú vlastnosti vznešených ľudí.“

J. A. Komenský**Vzdelanie:**

- 1973 – 1977 – Pedagogická fakulta v Nitre, odbor učiteľstvo pre I. stupeň ZŠ

Pracovné skúsenosti:

- 1977 – 1978 – učiteľka Materskej školy v Černíku
- 1978 – 1979 – učiteľka ZŠ pri Čs veľvyslanectve v Moskve
- 1979 – 1984 – materská dovolenka
- 1984 – 1991 – učiteľka ZŠ v Závažnej Porube
- 1991 – 2004 – riaditeľka ZŠ v Závažnej Porube
- 2004 – učiteľka ZŠ v Závažnej Porube

Záujmy: literatúra, ručné práce, turistika, záhradka

Monika Štrkolcová

Krédo:

„Ži a nechaj žiť“

Vzdelanie:

- Stredná pedagogická škola - odbor učiteľstvo pre MŠ
- Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bella - učiteľstvo pre 1. stupeň ZŠ

Pracovné skúsenosti:

- 1989 - 1991 - učiteľka MŠ v Bratislave
- 1991 - 1992 - učiteľka v MŠ v Gôtovanoch
- od 1992 - vychovávateľka a neskôr učiteľka v ZŠ v Závažnej Porube

Záujmy:

folklór, spev, literatúra, ručné práce

ŠKOLSKÉ ZRKADIELKO

Ako som prežil prázdniny

Cez prázdniny sme boli v Chorvátsku. Bolo tam veľmi teplo. Celé dni sme sa kúpali v mori. Slnko pekne svietilo. Bývali sme v krásnom hoteli. Prvýkrát som tam jedol granátové jablko. V strede týždňa sme išli do mesta a videli sme veľké lode a hrad. Mama mi kúpila zmrzlinu a retiazku. Boli tam dobrí ľudia a dali nám figy. Keď sme odchádzali, lúčili sme sa s nimi a fotili. Potom sme sa vrátili domov.

Lukáš Piatka, 3. ročník

Boli sme v Taliansku. Každý deň sme sa kúpali. Bývali sme v peknej vilke. Cez prázdniny som bol aj v čarodejníckom tábore. Skoro nás tam vystrašili k smrti. Kúpali sme sa, opekali a chodili na veľa výletov. Prvý bol do Slovenského raja. Tieto prázdniny boli super.

Boris Filip Ziegler, 3. ročník

Cez prázdniny som bol s rodičmi a bratancom Jajom na dovolenke v Taliansku. Bola to dlhá cesta. Cestovali sme 1 a pol dňa. Bolo tam pekne. Každý deň sme sa kúpali v mori. Nad apartmánom sme mali veľký bazén. S Jajom sme skákali z mostíka do bazéna. Najskôr som ho učil plávať. Večer sme chodili do mesta na zmrzlinu. Keď sme pri návrate videli na tabuli slovo Bratislava, veľmi sme sa radovali.

Boris Dvorský, 3. ročník

Cez prázdniny som bol na Orave. Bývali sme v chate Jaja. Každý deň sme sa hrali. Jeden deň sme boli na Oravskej priehrade. Loďou sme sa dostali na Slanický ostrov. Bol tam kostol, sochy, kaplnka a chaty. Videli sme veľa rýb. Kúpili sme si lístok do skákacieho hradu. Večer sme sa hrali naháňacky, skrývačky a grilovali sme si. Bola tam pekná záhrada a potok, v ktorom sme sa kúpali a špliechali. V záhrade boli hojdačky, horolezecká stena, šmýkačka a pieskovisko. Prežil som pekné prázdniny a mám veľa zážitkov.

Oliver Zadrabaj, 3. ročník

Moje prázdniny boli pekné. Bol som v tábore. Hrali sme tam futbal, opekali, plávali, vozili na korčuliach. Mali sme aj nočnú hru a behali sme po lese. Po návrate domov sme išli do Liptovského Jána na kúpalisko. Skákal som do bazéna a ponáral som sa. Bol som na prázdninách aj pri brataancovi.

Moje prázdniny sa začali dvojtýždenným pobytom u babky v Gelnici. Tento rok z toho bol len týždeň, lebo som išla do tá-

bora namiesto sesternice, ktorá ochorela. Tábor mal názov Harry Potter a fénixov rád. Bola som tam s druhou sesternicou a jej kamarátkou. V tábore sme mali veľa zaujímavých súťaží a hier. Za všetky súťaže boli body a boli sme rozdelení na fakulty. Ktorá fakulta mala na konci tábora najviac bodov, tá vyhrala školský pohár Rokfortu. Zabudla som povedať, že každý z tábora mal vymyslené originálne mystické meno. Ja som sa volala Welis. Po skončení tábora som išla zas do Gelnice. Tentokrát s oboma sesternicami – Dominikou a Patkou. Po tomto týždennom pobyte som navštívila dedinku Štítare blízko Nitry, kde majú bydlisko obe moje sesternice. Strávila som u nich päť dní a chodili sme na kúpalisko a ku ich kamarátke Kike. Do Liptovského Mikuláša som prišla vlakom. Doma v Závažnej Porube ma už očakávali sesternice Lucka, Peťka a bratanec Bruno. Strávila som s nimi polovicu augusta. Chodili sme na huby, do lesa, na kúpalisko. Tiež sme sa pripravovali na výtvarnú súťaž, ktorú so sesternicami organizujeme každé prázdniny. Prázdniny sme zakončili desaťdňovým pobytom v Chorvátsku pri mori. Kempovali sme na poloostrove Pelješac. A čo na záver poviem? Moje prázdniny boli jednoducho super.

Martinka Orvošová, 4. ročník

Na začiatku júla som išla ku babke a dedovi do mesta. Chodili sme na prechádzky a na záhradku. 15. júla som išla do tábora v Slovenskom raji. Bola som tam s bratancom Maťkom a Ivkou. Trochu mi bolo smutno za rodičmi, ale našla som si tam veľa kamarátov a kamarátok. Najlepšie kamarátky sa volali Klaudia a Dominika. Páčili sa mi tam rôzne súťaže a výlety. Boli sme aj na koňoch a vozili sme sa na štvorkolkách. Pekný bol aj výlet na Palcmanskej Maši. Na budúci rok by som chcela ísť znova do tábora. Na konci prázdnin sme boli ešte na chate vo Vyšnej Boci, tam bolo tiež dobre. Teším sa znova na prázdniny a nové zážitky.

Natálka Saganová, 4. ročník

Keď som skončil školu, prišiel po mňa strýko. Zaviezol ma domov, pobalil som sa a išiel som do Trnavy. Tam mám bratanca a sesternicu. Volajú sa Matej a Jana. Doma majú veľký bazén, tak sme sa kúpali až do obeda. Išli sme sa naobedovať a potom sme pozerali televízor. Často sme s bratancom hrávali aj futbal. V utorok sme išli na výlet do Rakúska. Navštívili sme zámok. Na zámku sa mi páčilo, videl som obraz Márie Terézie a tanečnú sálu.

Martinko Molnár, 4. ročník

Po dvoch týždňoch prázdnin som odišla do tábora. Bola som v Slovenskom

raji – Dedinky Mlynky. V tábore boli so mnou spolužiaci Natálka a Maťko. Bolo tam krásne. Chodili sme na výlety ku priehrade Palcmanská Maša. Našli sme si aj kamarátky Dominiku a Klaudiu, ktoré bývali oproti nám. O deväť dní sa tábor skončil. Za dva týždne som zažila veľa zážitkov. Potom sme išli s rodičmi na dovolenku do Chorvátska. Mali sme krásne ubytovanie a dobrú stravu. Kúpali sme sa v mori a v hotelovom bazéne. Večer sme chodili na prechádzky do mesta. Boli sme aj na výlete loďou v Šibeniku. Domov sme prišli šťastne a mohla som si užít posledné dva týždne prázdnin. Bola som v Štrbe. Odtiaľ sme išli na výlet do Tatier. Boli sme na lanovke na Solisku so sesternicou a krstnými rodičmi. Späť domov sme sa vrátili vlakom. O niekoľko dní k nám prišla sesternica Veronika. Moje prázdniny boli celkom vydarené.

Ivanka Jačalová, 4. ročník

Začalo sa to u nás doma. Balili sme sa tesne pred odchodom do Nových Zámkov. Za chvíľu sme už sedeli v aute. Keď sme tam konečne prišli, tak sme sa vybalili. Môj strýko má syna a dcéru a sú o pár rokov starší ako ja. Vychádzame spolu veľmi dobre a mám ich veľmi rád. Kúpili si nový dom. Keď sme tam boli, tak ho ešte prerábali. Robili vonku a dorábali pivnicu. Boli sme tam dva celé týždne. Potom sme išli domov aj s bratancom Mišom. Chodili sme na spoločné výlety, navštívili sme ZOO v Spišskej Novej Vsi a Spišský hrad. Boli to fakt super prázdniny.

Maťko Mačkuliak, 4. ročník

Cez prázdniny zažijeme veľa krásnych zážitkov. Hneď druhý prázdninový týždeň som bol v tábore na Mníchovskom potoku. S táborom sme boli v ZOO v Košiciach. Ďalší deň k nám zavítal Majster N. Súťažili sme a chodili po stopách Harryho Pottera. Boli sme aj na kúpalisku v Bardejove. Posledný júlový týždeň sme celá rodina boli na dovolenke v Podhájskej. V bazénoch bola slaná voda ako v Mŕtvom mori. Tieto prázdniny boli super a už sa teším, čo mi prinesú ďalšie.

Marek Macek, 4. ročník

Mamina s ocinom sa rozhodli, že pôjeme do Chorvátska. Takže som vynechal týždeň školy. Keď som prišiel domov, tešil som sa do školy na kamarátov. Ocino ma ráno doviezol do školy, bol som prekvapený, že škola bola vynovená a aj lavice v triede boli namaľované. V každej triede boli lavice inej farby. Kamaráti ma radi videli a aj ja ich. Všimol som si aj novú pani učiteľku, ktorá učí prvákov.

Dávidko Leško, 4. ročník

Prekvapenie

Keď po prázdninách pridete do školy, určite si všimnete veľa vecí, ktoré sa v škole cez prázdniny zmenili. Nebolo to inak ani tento rok, keď ma v škole prekvapilo veľa nových vecí. Napríklad už cez prázdniny som si všimla, že nám vymieňajú okná a malujú steny. Keď sme prišli do tried, prekvapili nás natreté lavice. Každá trieda mala lavice inej farby a my sme mali zelené. Môj mladší brat je prváčik a dozvedela som sa, že ho bude učiť nová pani učiteľka Zuzana Hlavnová. Nás učí anglický jazyk. Dúfam, že ma v tomto školskom roku prekvapí a poteší ešte veľa nových zmien.

Martinka Orvošová, 4. ročník

Prvý deň v škole

Ráno som vstala o pol siedmej. Naraňajkovala som sa, umyla si zuby, obliekla som si šaty a s kvietkom som vykročila do školy. Na školskom dvore už čakala moja spolužiačka Natálka. Chvíľu sme sa rozprávali a prišla aj Ivanka. Než sme sa nazdali, prišli deti z Podbrezín s pani učiteľkou Buranskou, ktorá nás pustila do triedy. Po chvíli prišli ostatné deti zo Závažnej Poruby. Potom sme si s pani učiteľkou precvičili naše básničky. Otvorenie školského roka bolo v telocvični. Vystúpili sme tam s krátkym programom, ja som recitovala báseň. Po vystúpení sme boli krátko v triede, kde nám pani učiteľka porozprávala o novom školskom roku. Takto sa skončil môj prvý deň v škole.

Simonka Staroňová, 4. ročník

Moje obľúbené predmety

Moje obľúbené predmety sú slovenský jazyk, matematika, angličtina. Na slovenskom jazyku si opakujeme abecedu, na matematike sa učíme súčet, rozdiel, súčin, podiel. Anglický jazyk máme v stredu a v piatok. Zatiaľ sa učíme slovíčka z minulého roka. Na výtvarnej výchove sme minulý týždeň maľovali to, čo sme robili cez prázdniny. Ja som nakreslila, ako sme boli na Boci. Martinka nakreslila, ako bola v Chorvátsku.

Natálka Saganová, 4. ročník

OKIENKO MŠ

• Emilka Čurilová, na výlete v Demänovskej jaskyni

Info: v školskom roku 2008/2009 začíname pracovať podľa nového školského zákona, podľa nového štátneho programu pod názvom ISCED 0. Pre vypracovanie obsahu vzdelávania podľa jednotlivých stupňov vzdelávania sa používa európska klasifikácia ISCED-International Standard Classification of Education.

Cieľom výchovy a vzdelávania je dosiahnuť optimálnu emocionálnu, sociálnu a kognitívnu úroveň ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a na život v spoločnosti. Východiskom je jedinečnosť dieťaťa, aktívne učenie a začleňovanie do skupiny a kolektívu.

Ideálom výchovy a vzdelávania by mal byť dobrý (čestný, morálny, charakterný)-múdry (vzdelaný, tvorivý), aktívny (samostatný, pracovitý, iniciatívny), šťastný (vyrovnaný, zdravý) a zodpovedný (v konaní voči sebe, ľuďom, životnému prostrediu) človek. Školským zákonom sa výrazne zmenil doterajší status materských škôl. Nadobudnutím jeho účinnosti už materské školy prestávajú byť školskými zariadeniami a

stávajú sa jedným z druhov škôl tvoriacich sústavu škôl v Slovenskej republike.

Po prvý raz v doterajšej histórii MŠ sa uzakoňuje, že po absolvovaní predprimárneho vzdelania dieťa získa oficiálny doklad - osvedčenie (vydaný na tlačive schválenom ministerstvom školstva). Predprimárne vzdelanie sa uzakoňuje ako prvý stupeň vzdelania. Predprimárne vzdelanie získa dieťa absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelania v materskej škole (znamená to, že získanie predprimárneho vzdelania je viazané na inštitúciu materská škola)

Materská škola má dať dieťaťu taký základ, aby malo po celý život potešenie zo vzdelávania.

riad. MŠ K. Jambrichová

Podakovanie: Touto cestou chcem poďakovať menovite Martinovi Hollému, Petrovi Kováčovi, Jarovi Belovi, Jurovi Putterovi a Tomášovi Hladkému za pomoc pri inštalovaní nového pieskoviska do MŠ, za pomoc pri čistení okolia MŠ, za pomoc pri vynášaní a odvoze starých postielok ako aj za celkovú ochotu pri akejkolvek pomoci deťom a zamestnancom MŠ. Som hrdá na to, že navštevovali našu MŠ a teraz vedľa podať pomocnú ruku.

POZVÁNKA

• • • • •

24. 10. 2008

lapiónový sprievod obcou
bližšie informácie v MŠ

ZÁHRADA V OKTÓBRI

Pokračujte v zberaní úrody neskorých jablák a hrušiek. Uskladneniu plodov venujte veľkú pozornosť, preberte ich, oddelte červivé od zdravých. Ak nie je mokrý, treba sadiť ovocné stromy. Pri výsadbe zrežte ostrým nožom silnejšie korene, aby na nich ostal silnejší rez. Tým sa vytvoria nové koreničky. Korunky neskracujte, urobte to až na jar. Ovocný sad pohnajte draselnými a fosforečnými hnojivami. Narežte si odrezky ríbeľní a zasadte ich šikmo do zeme do 2/3 dĺžky. Do jari zakorenia. V ovocnej škôlke presadte semenáče a slivkové okopky. Postupne zberajte aj zeleninu podľa citlivosti na chlad a mrazy. Uskladneniu venujte veľkú pozornosť, aby ste predišli zbytočným stratám dopestovanej úrody. Kapustné hlavy možno uschovať čerstvé až do konca januára v chladnej pivnici na polici vystlanej slamou. Na koreňovej zelenine ponechajte listové srdiečko a uložte ju do piesku alebo pilín. Pór, ružičkový kel a kučeravý kapustu môžete nechať na záhone, neškodí im ani silné mrazy. Petržlen nechajte v zemi až do novembra, tak isto aj mrkvu.

HYDINA

Začína sa znáškový rok. Správne odchované a kŕmené mládky začínajú znášať prvé vajcia. Využite odpad zo zberu záhradnej zeleniny, nadrobno porežte, po-

sypte kŕmnu múčkou alebo zamiešajte do zemiakovej miešanky. Koncom októbra začnite s výkrmom moriek na Vianoce a Nový rok. Zostavte si chovný kŕdeľ husí. Na jedného gunára nesmie pripadnúť viac ako 6 husí. Začiatkom októbra môžete husi tretí krát šklbať.

KRÁLIKY

Pripravte si dostatočnú zásobu okopánin na kŕmenie, je to veľmi vhodné kŕmivo v zimných mesiacoch. Vyraďte staršie samice, niekoľko týždňov ich výdatne kŕmte a skončujte.

ZÁHRADA V NOVEMBRI

Do polovice novembra treba ukončiť výsadbu ovocných stromčekov. Nové stromčeky nesaďte hneď na miesto po vyschnutí alebo odstránení stromu. Ak nemáte inde miesto, vykopte jamu 2x2 m širokú a 60-70 cm hlbokú. Zem z nej vyveďte a stromček zasadte do čerstvej, s dostatkom humusu a živín. Správne ošetrované a postrekované stromy netreba bieliť vápnom, ktoré chráni kôru pred poškodením pri prudkých zmenách teploty medzi dňom a nocou koncom zimy. Väčšie rany na ovocných stromoch impregnujte farbou, menšie zatierajte štepárskym voskom. U starších stromov treba nezahojené rany po väčších konároch vyrezať až do zdravého dreva a dutinu zabetónovať. Presvetľovanie ko-

Výroky detí: zážitky z prázdnin

Lenka Klocková - najviac sa mi páčilo v Štúrove. Hrali sme sa badminton, boli sme na tobogáne, kúpali sme sa, jedli pizzu, ocko išiel na korčuliach, predposledný deň mi kúpil ocko fajn mäsko. Spala som na poschodovej posteli a večer sme s tetou skúšali jogu.

Emilka Čurilová - najviac sa mi páčilo v jaskyni, bol tam ľad a bola tam veľká zima. Boli sme s mamkou, ockom, aj s Julinkou v ZOO v Bojniciach a aj na Spišskom hrade. Prázdniny boli dobré.

Veronika Bukasová - mne sa páčilo pri mori, bola som tam s Terezkou, ešte nikdy som nebola pri mori.

Vika Kaltensteinová - aj ja som bola pri mori v Chorvátsku, bolo tam teplo a stále som bola aj s Maťom vo vode.

Tereška Mernová - mne sa páčilo u Anky, kŕmili sme ovečky a starali sme sa o záhradku, mali sme veľa práce, aj s Dinom sme chodili na prechádzku.

• Lenka Klocková, na dovolenke v Štúrove

rún ovocných stromov sa neodporúča. Na kmeň viniča je potrebné nahrnúť zeminu, prípadne zakryť kôrovým alebo čečinou. Môžete začať so zimným postrekom proti prezimujúcim škodcom. Po skončení zberu zeleniny pôdu hlboko porýľujte, prípadne pohnajte maštalným hnojom. Nehnojte však tú časť pozemku, kam chcete na jar vysadiť cibuľovú zeleninu. Pareniská môžete využiť na uskladnenie menej chúlостivej zeleniny, udrží sa dlhšie svieža. Nezabudnite si do kvetináčov a debničiek zasadiť pažitku, petržlen, zeler a cibuľku sadzačku. Takto vysadené debničky v zime preneste na teplé a svetlé miesta.

HYDINA

Vlhké a daždivé počasie býva častou príčinou ochorenia sliepok. Dôležitou prevenciou je suchý kurín a správna výživa, hlavne s vyšším podielom kalorických kŕmív (zemiaky). Veľmi vhodné podmienky pre dobrú reguláciu tepla a tým aj znášky vytvára hlboká podstielka. Keď sa skráti deň, začnite ho predlžovať osvetlením, aby trval 12 - 14 hodín.

KRÁLIKY

Pri napájaní nedávajte studenú vodu, mohla by spôsobiť tráviace poruchy. Do kŕmnej dávky zaradte mrkvu alebo kŕmnu repu, ktorá spolu so senom nahradí zelené kŕmivo.

Ing. Vladimír FARÁRIK, PhD.

KRÍŽOVKA

Z najväčších divov prírody

- 1 - inými slovami
- 2 - polovačka; I. časť tajničky
- 3 - špan. ex. kráľovná
- 4 - ch. zn. striebra
- 5 - lúpil, raboval
- 6 - strmý horský zráz
- 7 - vo vnútri (lek.)
- 8 - turec. nižší dôstojník
- 9 - býk po španielsky
- 10 - dedičstvá (zast.)
- 11 - záhyb i druh tkaniny
- 12 - O; III. časť tajničky; šport.kód Írska
- 13 - pracuj na poli
- 14 - more po angl.
- 15 - púštne zviera
- 16 - kocka po latinsky
- 17 - afektívnosť, zaujímavosť
- 18 - pokrik na koride
- 19 - čín. ž. meno; II. časť tajničky; močovina
- 20 - žltokvetá rastlina
- 21 - email
- 22 - poľnoh. plodina
- 23 - ohraničené územie
- 24 - syn boha Fauna
- 25 - abvolt
- 26 - Mária (dom.)
- 27 - ch. zn. astátu
- 28 - mimo
- 29 - časť zemskej kôry
- 30 - obalamuť, ošial
- 31 - ozn. lietadiel Salvadoru
- 32 - MPZ áut Rakúska
- 33 - písmo Inkov
- 34 - uhorská kráľovná i zn.cukríkov
- 35 - duby po angl.
- 36 - proti (predp.)
- 37 - tvrdé „i“
- 38 - sibírsky veľtok
- 39 - šport. klub v Aténach
- 40 - smerový uhol
- 41 - syn kráľa Dašarathu
- 42 - bývalý čl. hokej. obranca
- 43 - kardinál v Troch mušketeroch
- 44 - medzinár. inšt. (miery, váhy, kvality)
- 45 - nealkohol. nápoj
- 46 - hviezda v súhvezdí Orla
- 47 - orient. muž. meno
- 48 - obyvateľ Ríma
- 49 - Cestné stavby
- 50 - koniec (hovor.)
- 51 - liečivý ker
- 52 - tisíc (rím.)
- 53 - detský pozdrav
- 54 - hospodárstvo
- 55 - mesto v Peru
- 56 - čínske učenie
- 57 - hlas hada
- 58 - útok
- 59 - gymnázium (prv)
- 60 - bočná stena
- 61 - citosl. smiechu
- 62 - značka auta
- 63 - okrášlil

•	1	2	3	4	•	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16					17											
19			II.		18											
20				21				23						25		
				22				24						26		
27		I.		28					30						32	
				29					31						33	
34					35					37		39	III.			41
•	42				36			44			38	40				
	43						45				46	47				
48						49			51					53		
						50			52					54		
55				56						59						
				57				58		60						
61			62						64						66	
			63						65						67	
68					69						71					73
					70						72					
74				75					77							
				76					78							
79		80				82						84				
		81				83						85				
86								87		89						91
								88		90						
•	92				IV.											
	93															
94							95						96			
													97			
98							99					100				

Jazero (I. časť tajničky) leží v pohorí Ánd vo výške 3810 m nad morom. Je najväčším sladkovodným zdrojom v Južnej Amerike. Dlhé je 195 a široké najviac 100 km. Pokrýva plochu necelých 8 800 km² a je takmer rovnako veľké ako ostrov Cyprus.

(II. časť tajničky) je kráter v tvare misy, ktorý je najväčší na svete. Je široký 20 km a jeho steny sa strmo dvíhajú zo dna do výšky 600 m. Národný park (toho istého mena), ktorý je v kráteri situovaný, je jednou z najvýznamnejších chránených prírodných oblastí. Na dne krátera žije 25 až 30 tisíc zvierat. Nachádza sa v Afrike.

Púšť (III. časť tajničky) sa pokladá za najsuchšie miesto na zemi. V roku 1971 tu trochu popršalo po prvý raz od konca 16. storočia. Táto číslka púšť leží vysoko nad morskou hladinou, v priemere 610 m a pozostáva z niekoľkých soľných paniev, kde niet takmer nijakých rastlín.

26. augusta 1883 sa ozval ohlušujúci výbuch a doteraz najväčšia známa explózia ostrov (IV. časť tajničky), ktorý bol 9 km dlhý a 813 m vysoký, roztrhla. Dve tretiny ostrova jednoducho zmizli. Hukot bolo počuť až v Austrálii, vzdialenej 3200 km. Oblasť v okruhu 280 km bola dva a pol dňa zahalená v úplnej tme. Prílivové vlny zmietli dediny na pobreží Jávy a Sumatry a 36 000 ľudí zahynulo.

- 64 - kraj v Mongolsku
- 65 - kyslík
- 66 - ampér
- 67 - obyvateľ Chile (hovor.)
- 68 - jeden zo systémov
- 69 - americký ekonóm
- 70 - jedinečný-jediný, napr. obraz
- 71 - zmoč
- 72 - združená platba
- 73 - vápnik ch. zn.
- 74 - kopanica
- 75 - angl. váhová jedn.
- 76 - kyslosť chemicky
- 77 - potopený hist. parník
- 78 - cudzia zmenka
- 79 - impulz
- 80 - stupeň výkonnosti v džude
- 81 - krátka móda
- 82 - druh benzínu
- 83 - druh veľryby
- 84 - dcéra kráľa Euryta

- 85 - zámedzie (šport.)
 - 86 - emocionálny (trochu ináč)
 - 87 - polomer
 - 88 - pohrebná hostina
 - 89 - osud, údol v hinduizme, budhizme
 - 90 - decht
 - 91 - ruská rieka
 - 92 - Ibrahim (Maiga); IV. časť tajničky; čiara
 - 93 - skr. hmoty
 - 94 - hrebeň na vyčesávanie hmyzu z hlavy (hovor.)
 - 95 - osvedčenie o kvalite
 - 96 - platba v hotovosti
 - 97 - ide vláčik ...
 - 98 - láskavosť
 - 99 - vzácny po esperant.
 - 100 - časť Košíc
- Pomôcky: AIKA, AKIS, ECOS, ICA, ISO, IOLA, RÁMA, SIMA.

-autor krížovky: Pavel Staroň-

Turnaj pod Poludnicou

15. ročník futbalového turnaja „O pohár starostu obce Závažná Poruba“ sa uskutočnil v dňoch 19. a 20. júla 2008 na štadióne ŠK Z. Poruba.

• ŠK Závažná Poruba

• Oživenie turnaja - vystúpenie gymnastiek

• Účastníci i diváci si pochutnali na guláši

• Michal Kubáň - kapitán MFK Tatran NAO L. Mikuláš - prevzal víťazný pohár od starostu Z. Poruby P. Barániho

Poradie: 1. MFK Tatran L. Mikuláš
2. ŠK Závažná Poruba
3. Družstevník L. Štiavnica
4. OŠK Bešeňová

Oslavujúce Zamarovce ocenili porubské speváčky i Poludnicu

Obyvatelia, rodáci a návštevníci Zamaroviec si tento rok v septembri pripomenuli 800 rokov od prvej písomnej zmienky o tejto obci nachádzajúcej sa v tesnej blízkosti mesta Trenčín. Úzke a rozvíjajúce sa priateľské kontakty medzi Závažnou Porubou a Zamarovcami trvajú už viac ako dve desaťročia. Preto sa ku gratulantom druhú septembrovú sobotu pripojili aj zástupcovia z našej obce. Po dopoludňajšej prehliadke Trenčína, návšteve Trenčianskeho hradu a chutnom obede, ktoré pre našich občanov pripravili Zamarovčania pod záštitou manželky starostu obce Emílie Plškovej, sa popoludnie nieslo už v atmosfére samotných osláv. Okrem výstavy venovanej histórii a životu obce sprístupnenej v kultúrnom stredisku v Zamarovciach všetkých potešil pestrý kultúrny program nielen v podaní miestnych účinkujúcich, ale aj zástupcov našej obce. Azda najväčší úspech so svojím vystúpením zaznamenala ženská spevácka skupina zo Závažnej Poruby, ktorú nadšení diváci odmenili nekončiacim sa potleskom. Okrem nich Zamarovčania tleskali aj vtipnému vystúpeniu s jarmočnou tematikou v podaní našej folklórnej skupiny Poludnica. Nezabudlo sa, samozrejme, ani na gratuláciu k okrúhlemu jubileu v podobe vinšů a kytice kvetov. Pri tejto príležitosti poslanci Závažnej Poruby odovzdali Jánovi Plškovi, starostovi obce Zamarovce i vecné dary s tematikou našej obce a pamätnú medailu Závažnej Poruby za osobný rozvoj a prehlbovanie vzájomných kontaktov medzi obidvoma obcami.

Text i foto: Mgr. Michal Staroň

• Zlava Ján Plško, starosta Zamaroviec, Ing. J. Jambrich, Magdaléna Ilanovská, Dr. Dušan Migala

• Poludnica

• Ženská spevácka skupina Závažnej Poruby

• ilustrácia: Dr. Vlasta Šiarniková

